

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI 51 30 MART 1976 - 5 TL.

MC'nin
birinci yılı :
sınıf
kavgasında
netleşme

MC'NİN 1 YILLIK VUKUAT BLANÇOSU

MC'nin işbaşına gelişiyle birlikte sosyalistler değerlendirmelerini yaptılar. İşbaşında kaldığı süre içinde, MC'nin, açık faşizme giden yolları sonuna kadar zorlayacağını vurguladılar. "Faşizan turmanma" denilen olgu, bu Turmanmanın ikili bir yanı var. Her ikisi de birbirini bitiriyor. Bunlardan biri, şiddet olaylarını kullanarak provokasyon ortamı yaratmak, bu ortam içinde açık faşizme davetیه çıkarmak. İkincisi, yine zaman zaman şiddetin yardımı ile, başta işçiler, kitleleri yıldırarak, bölmek ve devlet kadrolarını bütün kademelerde faşistleştirme.

Bunların sözü çok edildi. Şimdi, turmanışın somut rakamlarını MC bir yasını doldururken ortaya dökmek gerekiyor. Bu rakamlar herşeyi apaçık ortaya koyuyor. Buna karşılık yine de eksik. Çünkü rakamlar, yalnızca gazetelere yansınan olaylara sınırlı. Bunların dışında kalanlar için somut veri bulma olanğı yok. Ama yine de turmanışın rakamlarını görmek yararlı ve uyarıcı. Yararı sosyalistlere, uyarıcılığı da çoğu zaman uyumakta çok ısrar edenlere.

GENEL SALDIRI BLANÇOSU

MC yanlısı ve faşist gazetelere "salcuların olay çıkarması", "tarafsız ve liberal" gazetelere ise "iki karşıt gurubun çatışması" biçiminde yansyan faşist komando saldırılarının genel dökümü ile başlayalım.

Komando saldırılarının hedeflerine, öldürülen ve yaralananlara göre dökümü:

SALDIRI HEDEFLERİ	ÖLDÜRÜLENLER	YARALANANLAR
Öğrenciler 94	Öğrenciler 16	Öğrenciler 695
Binalar 48	İşçiler 7	İşçiler 228
İşçiler 29	CHP'liler 3	CHP'liler 169
CHP'liler 25	Öğretmenler 6	Öğretmenler 53
Öğretmenler 29	Diğer 7	Diğer 389
Diğer 22		
Toplam Saldırı 247	Toplam Ölümler 39	Toplam Yaralananlar 1534

Yukarıda dökümünü verdiğimiz saldırıların ve sonuçların nece olduğu kadar ntel bir anlam da taşıyor. 12 Mart öncesinde nispeten daha yaygın olan kendiliğinden olayların yerini bu kez planlı ve hesaplı cinayetler, cinayet girişimleri alıyor. İki TİP'inin pusu kurularak, bir taksidine açılan ateş sonucunda öldürülmeleri yalnızca bir örnek.

Yukarıdaki tablo, MC'nin iktidar döneminde yer alan bazı saldırı ve ölüm olaylarını kapsamıyor. Bunlar, yasal dışı cinayetlere, grevlere, yürüyüşlere, toplantılara, cenaze törenlerine ve benzerlerine yönelik kuvvetlerin yaptıkları müdahaleler sonucunda çıkan olaylar. Bunla-

rn genel dökümü de şöyle: Bu tip 23 olay sonucunda toplam üç kişi ölmüş, öğrenci, işçi ve halktan 114 kişi yaralanmıştır. Malatya ve Zeytinburnu "operasyonları" sonucunda öldürülenleri de eklersek, MC döneminde ölenlerin sayısı 46'yi bulmaktadır.

İŞÇİ SINIFINA KARŞI

Blanço'nun ortaya koyduğu bir başka nitei farklılık da işçi sınıfına yönelik saldırılara ilişkin. Özellikle büyük kentlerde, işçilerin örgütlülüğü komando saldırılarını çok daha güçleştirmesine karşılık yine de eldeki veriler MC döneminde işçilerin baş hedef seçildiğini gösteriyor. Seydışehir'de olup bitenler herkes tarafından biliniyor. Başka yerlerde, işçi sınıfı üzerindeki baskılar, komandoların çok güvenlik kuvvetlerinin yasa dışı girişimleriyle sağlanıyor.

İşçi sınıfı üzerindeki baskıların, işçi sınıfının çeşitli düzeylerdeki mücadelelerini hedef aldığı biliniyor. Örneğin Murat Bayrak'ın Sancak Tül fabrikasında 3 bin işçiyi sendika yasak. Baskıyı uygulayan, Murat Bayrak'ın özel komandoları. Grevde bulunan Karadeniz Bakır İşletmeleri'nin 800 işçisine karşı Jandarma müdahalesi sonucunda dışardan işçi getiriliyor ve çalıştırılıyor. Ancak yeni getirilen işçiler deneyimsiz olduklarından fabrikada 4 motor yanıyor. Zaran ödeyen, Etibank olsa gerek. Çünkü bu işletmenin diğer ortaklarının tümü özel sektördür. Özel sektörün böyle kayıplarına tahammülü yok. Turmanmanın çeşitli aşamalarında çıkan masrafları dev-

DEVLET KADROLARINDA

Devlet kadrolarının faşistleştirilmesi gerek üst, gerekse alt kademelerde aynı hızda sürüyor.

Yine gazetelere yansyanı kadaryla, üst bürokratlar (Genel Müdür ve daha üst düzeyde) arasında çeşitli biçimlerde MC'nin tasfiyesine uğrayanların sayısı 748. Bunların çok büyük bir bölümü MC'nin uygulamalarına üst düzeyde ve ilk elde karşı çıkacakları düşünülen namuslu kişiler.

Daha alt kademelerde olup bitenleri ise sayıya vurmak mümkün değil. Bir alanda en bilinen örnekler, Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü ve YSE'de olup bitenler.

10 Mart tarihinde TÖB-DER tarafından yapılan bir açıklamaya göre Milli Eğitim Bakanlığı'nda sürgüne, kıyımaya uğrayanların arasında 150 öğretmen müfettişi, 440 Bakanlık müfettişi ve sayıları 20 bine yaklaşan ilkököl öğretmenleri var.

Yine TÖB-DER'den sağlanan bilgilere göre, MC döneminde öldürülen 6, yaralanan 53 öğretmenin dışında 6 TÖB-DER şubesi kapatılıyor. Tutuklanan öğretmenlerin sayısı 19. 67 öğretmen, çalışan eşlerinden ayrılarak başka yerlere sürgün; 52 öğretmenin görevine son veriliyor ya da açığa alınıyor.

Devlet kadrolarında girilen kıyım, yalnızca öğretmenlere özgü değil. Emniyet teşkilatında da benzer uygulamalara raslamak mümkün. Örneğin, tarafsız görev yaptıkları için başka yerlere atanan emniyet mensuplarının sayısı 621. Bunun dışında, eğitimleri sırasında "zararlı fikir"lere sahip oldukları sanılan 11 polis adayının görevlerine de son veriliyor.

Yine MC döneminde, kıyımaya uğrayan, görevine son verilen teknik elemanların sayısı ise 211'i bulmaktadır.

"Turmanma"nın rakamları, kısaca böyle.

İSTANBUL YEDİNCİ SULH CEZA MAHKEMESİ EYLİLE ALDICIYI TEKZİP

Yeni Ortam'ın satıldığı bir tam sayfa'nızı doldurmaya geçecek kadar sizi ilgilendirdiğine göre, BAYRAK'ın sahibini bilmemeniz imkânsızdır.

BAYRAK 1 Mart'ta yayın hayatına girdi. Yürüyüşçüler Bayrak gazetesini görmeden ahkâm kesmeye basdırlar. Bayrak'ın fikri yapısını ve çalışma metodunu, yayımını görmek, okuyup anlayarak değerlendirmeniz gerekirken dedikodu üslubu ile bir sürü iftira raya sayılarınızda yer vermeniz, ideolojik tabirlerden kurtulamayışınızın ve hissiyatınıza mağlup olunuzun eserdir.

Gazetemizin Murat Bayrak isimli şahısın arkasındaki hiçbir zaman ispatlamaya muktedir olmayacağımız bir yalandır. Otağ Limited Şirketi ile de hiçbir alakamız yoktur. Bu da çok açık bir yalandır. Bu yalanlarla bizi itibarsız hale getirme gayretinizin sonu nandır.

Bir gazete takip ettiği umumî çizgi ile fikir ve görüşlerini ortaya koyar. Bayrak gazetesinde Türkiye'de yalana ve yalanlıcılara her zaman gereken ders verecektir. Bayrak, haberde doğruluk, yorumda dürüstlük, fikirde milliyetçilik demektir. Serefil Türk Mahkemeleri önünde sizlerle hesaplaşacağız. 16.3.976

leten ödemesi gerekiyor.

Bunlar yalnızca gazetelere yansyan bazı ilginç örnekler. Seydışehir, Tarih, İskenderun ve SSK'daki oyunlar üzerinde çok yazılıp konuşuldu. Sendika ve grev yasalarının, üstüne üstlük sendika değiştirme yasalarının ve bunlara ilişkin uygulamaların sayısı belli değil. Rakamlarla belli olan, yönetilen saldırılar sonucunda, MC iktidar döneminde işçi sınıfının 7 ölü

Ayrıca, yalnızca sendikalaşmaları, sendika değiştirerek devrimci sendikalara geçmeleri ve yasal direniş haklarını kullanmaları nedeniyle işten çıkarılan işçi sayısı ise (devlet ve özel): 5056.

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihal SARGIN
Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter: Ulur OKMAN
Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ
Yazı Kurulu: Umur OŞKUN
Metin ÇULHAOĞLU
Mehmet AKOZER
Varlık ÖZMENEK
Ercan EYÜBOĞLU

İzmit : Yusuf ALTINTAŞ
İstanbul : Hacı KANTARCI
İzmir : Aydan GEDİKALU
Eskişehir : Vedat BARANOĞLU
Bursa : Cengiz KOÇ
Adana : Ceyhan CAN
Diyarbakır : Rubi KOÇ
Avrupa : Rağit KAYA
19 Rue Emile Dubois 75014
PARİS

YÖNETİM:

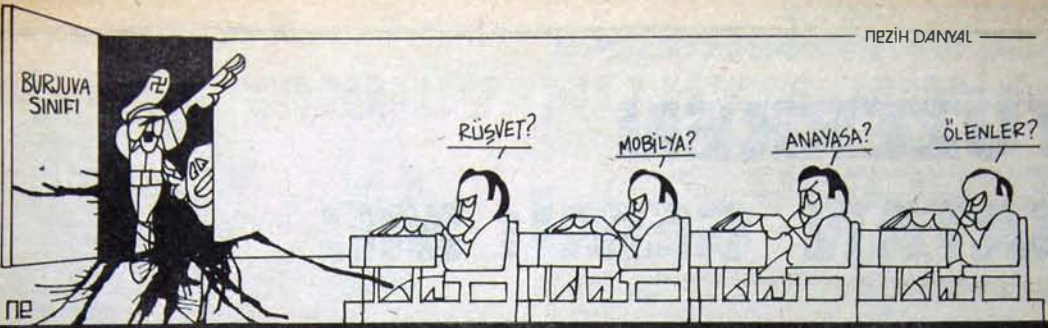
Konur Sokak 15/8 Kızılay
Ankara Tel: 17 45 81
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerjoti Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 26 35 67
ABONE KOŞULLARI:

Yıllık : 200 TL.
6 Aylık : 100 TL.

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak (renkli) : 7500 TL.
Arka Kapak (siyah beyaz) : 6000 TL.
İç sayfalarda situn satımı: 20 TL.
Yayın İlanları : % 50 indirimli

Eğr. Dağıtım : Orhan OZŞİŞMAN
Baskı: Daily News Web-Ofset Tc.İzmir

SINIF KAVGASINDA NETLEŞME

YALÇIN KUÇUK

Milliyetçi Cephe Hükümeti'nin ilk yılı geride kaldı. Bir değerlendirme zamanı. Değerlendirme, sınıf kavgasında belirli bir netleşmeyi ortaya çıkarıyor. Bulanıklık ortadan kalkıyor. Safra, kalın çizgilerle birbirinden ayrılıyor. MC Hükümeti'nin birleşik sermaye hükümeti olduğu net bir biçimde görünüyor. Dinci ya da sözde milliyetçi süslemelerle sermayeye karşı bilinçlenme sürecini durdurma girişimleri geçerliliğini yitiriyor. Bütün bunların ötesinde mevcut hükümetin, faşizmi tam olarak yerleştirmeye üstlenmiş bir kuruluş olduğunda en küçük bir kuşku bile kalmıyor.

Değerlendirmeye son noktadan başlamakta yarar var. Komando terörü bünyesinde yayıldı. Komando terörü, ilerici ve sosyalistleri aştı. Faşizmi benimsemeyen, cinayetlere ortak olmayan her kurum ve kişiye de uygulanmaya başlandı. Terör bir yerde durmuyor. Komando terörü ortada bir yerde durmayacak kabul etmiyor. Tırmanma mutlaka tutumla mayaya zorluyor. Sınıf kavgasının ileri aşamalarına ulaşmasıyla ortada bir yerde durmak mümkün olmuyor. Ortada durmaya çalışanlar düşüyor.

Faşizm tezgahçıları kendilerine taban arıyor. Dikkati çekici nokta şu: Sosyal sigortalı işçiler, işçilik haklarından yoksun ediliyor. Ama geri yörelerde emekli işçilerin ana ve babalarına sosyal sigortadan yararlanma hakkı veriliyor. Sermaye hükümeti, haklarını arayan işçilerin örgütlenmelerini önlemek için yurdun çeşitli yerlerinde terör kampları kuruyor. Fakat aynı hükümet, bağımsız çalışanlar adı altında sigortalanan esnaf ve benzerlerine yeni kolaylıklar sağlamaya çalışıyor. Birleşik sermaye hükümeti, sivil memurların maaş katsayısını artırmamak için direniyor. Ama sivil memurlardan emeklilik dönemine gelenlerin yaşam koşullarını düzeltmek için özel bir özen gösteriyor. Aynı dönemde komando kuruluşları işçiler yerine işsizlere sahip çıktığı izlenimini verebilmek için yeni kampanyalar düzenliyor.

İşçilere, memurlara ve öğrencilere düşman bir sermaye hükümeti, yaşlı, emekli, esnaf ve işsizlerden bir taban kurmaya çalışıyor. Son girişimlerin, son tasarımların belirlenmesi burada düşünüleniyor. Bu çaba ve tasarımların klasik oy toplama işlevi daha geri planda. Önemli işlev, faşizme bir taban bulmak. Önemli işlev, işçi ve memurların belirli ölçüde de olsa ekonomik durumlarını, düzeltmelerinin gerektirdiği finansman kaynaklarına oranla çok sınırlı olanaklarla faşizme yatkın bir tabanı oluşturmak.

Değerlendirmeye, MC Hükümeti'nin karşıtındakilere bakarak devam edildiğinde ortaya çıkan durum şu: Halk Partisi, giderek, ideolojik ağırlık ve yanlıgılarından kurtuluyor. Sınıf kavgasının netleşmesi, Halk Partisi'nin ideolojik dayanaklarının bir çoğunu ortadan kaldırıyor. MC Hükümeti'nin bir yılı, belki de en çok, Halk Partisi için öğretici oldu. Önce Demirel'i ve Adalet Partisi'ni faşist eğilimlerden soyutlayarak işe başladı. Ecevit Hükümeti'nin görevden ayrılmasıyla birlikte Demirel'e sunulan ve Demirel'in hükümetini dışardan desteklemeye de içeren bol "Seçenekli" önerilerin arkasında bu yanlıgı yatıyor.

Bu yanlıgı MC Hükümeti'nin kurulmasıyla birlikte yerini yeni bir yanlıgıya bıraktı. Demirel'in bu hükümeti kurması, bir "taktik" olarak değerlendirildi. "Demokrat" Demirel'in bir süre sonra, tekrar başbakan olabileceğini kanıtladıktan sonra cephe arkadaşlarına oyun oynayacağı umuldu. Cephe Hükümeti'nin sermaye için bir sınıfsal zorunluluk olduğu görülmedi. Bir süre sonra da kütle tabanı eriyen sermayenin farklı görünümünde partilerle ortaya çıkışı,

yeni bir yanlıgı kaynağı oldu. Sermayenin çeşitli kesitleri arasındaki sürtüşmelerin, sermayenin işçi sınıfı ile olan çelişkisi karşısında geri plana itilebileceği anlaşılmadı. Bu yüzden MC Hükümeti'nin kendi içinde parçalanacağı umudu ile değerli bir zaman kaybedildi.

Pratik bu yanlıgıları ortaya çıkardı. Bunun dışında dışal dinamiğin gerektiğinden fazla abartıldığı belli oldu. Batı başkentleri ile kurulabilecek içten diyalogların, içsel dinamiği bütünüyle gereksiz yapabileceği düşünüldü. Batı dünyasının daha demokratik bir Türkiye'yi her halde tercih edeceği sanıldı. Bu izlenim ile MC Hükümeti'nin düşüşünün çok yakın olduğu ilan edildi.

Son hafta, iki noktada daha açıklık getirdi. Cumhurbaşkanı Korutürk, Ecevit'in Ege sorunuyla ilgili mektubuna umutsuz bir cevap verdi. Cevapta, Cephe Hükümeti'ni uyarma yarısından duyulan rahatsızlık dile getirildi. Cumhurbaşkanı, Ecevit'in uyarılarının çözümlünü yasama organına havale etti. Yasama organında ise gensorunun gündeme alınması, Selamet Partisi'nin oylarıyla reddedildi. Faizi haram sayan Selamet Partisi, toplumun hazinesini soymayı helal saydığını gösterdi. Selamet Partisi'nin sermayenin kapkaççı partisi olduğu net çizgilerle ortaya çıktı.

Bütün bu gelişmelerin 1970 yılından da daha geri bir çizimde birleşen sermaye cephesini memnun ettiğini söylemek mümkün değil. Çünkü Halk Partisi, istemeden de olsa, belli bir dönem noktasına geldi. Ya kütlelerle birlikte Milliyetçi Cephe Hükümeti'nin üstüne yürüyecek. Ya da her gün yeni bir umutla bocalayarak seçim kazanma şansını tümden yitirecek. Halk Partisi, için bu iki yoldan bir başkası görünmüyor. Yalnız, Milliyetçi Cephe Hükümeti'nin arkasındaki sermayenin bütününe cephe almadan kütleleri harekete getirmek imkansız görünüyor. Bunun için ise iç ve dış sermayeye açılan kredilerin geri alınması gerekiyor. Bunun için en azından Halk Partisi'nin 1973 Seçimlerinden önceki, bugüne göre daha ileri, çizgisine dönmesi gerekiyor. Fakat sınıf kavgasının netleştiği bir zamanda, 1973 çizgisini tutturabilmek için, daha tutarlı olmak gerekiyor.

Sınıf kavgasında netleşme, kavganın iki tarafı ile ilgili. 12 Mart, tekeli kesimin özelemlerini gerçekleştirmek için ortaya çıktı. Tekelci kesimin ekonomik ve sınıfsal özelemleri, 12 Mart'ın temel nedeni. Bu özelemleri gerçekleştiren küçülen Adalet Partisi'nin güçsüzleşmesi nedeni ile 12 Mart dönemi başladı. Fakat işçi sınıfının, emekçilerin ve aydınların direnişi kırılmadı. Bunun yanında, toprak ve ticaret burjuvazisinin de kolaylıkla teslim olmayacağı gözlendi. Türkiye kapitalizminin yap toprak ve ticaret burjuvazisiyle de hesaplaşmasını gerektiriyor. 12 Mart, bu cephe, yapsal bir değişiklik getiremedi. Sermayenin birikim ihtiyacının, toprak ve ticaret burjuvazisinden sağlanamayan bölümü, ücret ve maaşlardan çıkarılacak. Bu yüzden terör artıyor. Bu yüzden klasik demokrasi görüntüsü de bir kenara atılıyor. Bu yüzden sosyalizm potansiyeli büyüyor. Büyüyen potansiyeli herkes görüyor. Bu yüzden sınıf kavgası netleşiyor.

YÜZERKEN BATAN GEMİ: MC

Kürsüdeki konuşmacı, kendi bakış yönünün sol tarafında kalan 160 kişilik siyasi grubu eliyle göstererek şunları söyledi:

"Devleti, bankaları soyan adı ve profesyonel hırsızlar aranızdadır. Mıgırdıç Şellefyan, Mıgırdıç Şellefyan takları ve onun avukatları da sizin aranızdadır..."

Sözlerin sahibi 1969'lara kadar AP milletvekili yapan ve daha sonra ayrılan DP Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen'di, sözleri büyük bir sessizlik içinde dinleyen grup da AP idi...

Geride bıraktığımız haftanın Çarşamba günü saat 15'de başlayan ve Perşembe sabahı saat 06 sulandına sona eren gensoru önergesi görüşmeleri muhalefetin 221 oyuna karşılık MC'nin 228 oyuyla reddedilirden ister istemez bu hücumlar pişkinlik duvarına çarpıyordu.

1948'de Başbakan Recep Peker'in Mecliste Demokrat Partilileri göstererek "Psikopatlar" demesinden sonra kopan gürlütiyü hatırlayan emektar bir CHP'li manzaraya baktıktan sonra, "Maşallah, bir hayli tekamül etmişiz" demekten kendini alamadı.

ZARF VE ADRES

15 saat süren gensoru görüşmeleri sırasında tutanaklara en çok geçen kelime "Hırsızlar"dı ve bu kelimeyi üstüne basa basa en çok kullanan Ekrem Dikmen kürsüden inmeden önce şunları söyledi:

"Bir mektup zarfı alın. Üzerine (Siyasi Hırsızlar, adı hırsızlar, profesyonel hırsızlar - Ankara) yazın postaya atın. Mektup Süleyman Demirel'i ve AP Genel Merkezini bulacaktır..."

CHP'nin, Mobilya yolsuzluğuyla ilgili olarak Başbakan Süleyman Demirel Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon ve Ticaret Bakanı Halil Başol hakkında verdiği gensoru önergesinin gündeme alınması MC oylarıyla 17 oy farkla reddedilirden MC, Millî Meclisinde hallaç pa-muşuna çevriliyordu.

ÇOBAN VE ÖTESİ...

Gensoru önergesinin sahibi CHP, uzun süredir ilk kez soğukkanlı, tutarlı ve iyi hazırlıklı bir konuşmacısıya MC'yi topa tutuyordu.

CHP'li İsmail Hakkı Birer estetiği de ihmal etmediği konuşması sırasında bir ara, görüşmeleri AP sıralarının önünde izleyen cephe başını göstererek şöyle diyordu:

"Biz, Süleyman Demirel'in AP Genel Başkanlığından ayrılmasını istiyoruz. Bu gerçekten bir talihsizliktir. Ama bakarsanız bir gün vazgeçer, onun genel başkanlığı parti olarak benimseyebiliriz. O zaman sittinsene başından ayrılmaz..."

Birler'in, her vesilede "CHP'nin düzen değişikliğinden ne anladığını" soran Demirel'e bir sözü daha vardı:

"Biz düzen değişikliğinden ne anladığımızı Ağrı Dağındaki çobana anlattık, ama bazı çobanlara hâlâ anlatamadık" diyordu...

Doğrusu, CHP'nin anladığı "düzen değişikliğinin" geri ve dış bağımlı Türkiye kapitalizminin gömlek değişikliği

EKREM DİKMEN

anlamına geldiğini bilmeyecek kadar feraset kaçkın olmayan Demirel, bunları söylerken, "Çoban"ın devamı olan ve MC bütünlüğünü oluşturan kalabalık sözleri siyeye çekiyordu...

ÖNCEDEN BELLİ SONUÇ

Aslında oylamanın sonucu önceden belliydi. Ancak muhalefet kanadı, ne olur ne olmaz, "ahlak, din, iman" edebiyatı yapan yortak "bu kadarı da fazla" deyip fire verir umudu taşıyordu da değildi...

Gensoru önergesinin görüşüleceği günün öncelerinde bazı MSP milletvekilleri cephe başının 20 milyon lira civarında "maddi ve manevi varlığını geliştiren" yiğeni konusunda pek de olumlu şeyler mırıldanıyorlardı. Cephe'nin hal ve gi-dışı konusunda mırırtılan bir takım MSP'liler "Masonluğunu her yerde anlattığımız adamın etrafında kenetleniyoruz, bunu seçmene ileride nasıl anlata-rız" diye soruyorlardı...

İçlerinde "Büyük sennayenin bekçisi haline geldik" diyenler de vardı. Ortaklarının "milliyetçiliği" konusunda endişe duyanlar da vardı.

Hatta biri Meclis kulisinde Necmettin Erbakan'ın kendilerine anlattığı bir durumu naklediyordu.

HOCA'NIN ETTİĞİ...

Hoca birgün kendilerini toplamış "Valla arkadaşlar, demişti. İçimizde en çok milliyetçilikten söz eden Alpaslan Türkeş, Amerika'ya çok bağlı. Ne zaman bir konu açılrsa Amerika'da yana konuşuyor..."

Ama aynı Erbakan kendilerine şunları söylemeyi de ihmal etmiyordu: "Ama ne olursa olsun, hükümette kalmamızda fayda var..."

Bu şekilde konuşan ve Erbakan tarafından kendilerine yapılan telkinleri nakleden MSP'ilerin elleri ayakları bağlanıyordu. Devleti alabildiğine kullanmak aş şey değildi...

Kararsız görünen MSP'lilere, yöneticiler ve özellikle MSP içinde büyük sermayenin oyununu oynayanlar tarafından yapılan bir diğer telkin de şuydu: "CHP, gensoru hazırlayarak, bizim, hassas olduğumuz bir noktada hükümeti bozmamıza yol açacak taktik içindedir. Oysa mobilya yolsuzluğuyla ilgili olarak halen Meclis'te bir Soruşturma Hazırlık Komisyonu var. Bu komisyon elbette istenen çalışmayı yapacaktır. Böyle olunca gensoruya ne gerek vardır?..."

BİR KOMİSYON KI...

Hükümet ortaklığının nimetini tatmış MSP'liler üzerinde tam etkili olacak bir yöntem böylece bulunmuştu.

Oysa muhalefet ve iktidar kanatlarına mensup 8'er milletvekilinden oluşmuş olan 16 kişilik komisyon 36. turda da başkanını seçememiş, dolayısıyla çalışmaya başlamamıştı.

Komisyonun, CHP'den 7, AP'den 6, DP, MSP ve CGP'den de 1'er üyesi vardı. Son çözüme de 8 - 8 olarak ortaya çıkıyor ve iş komisyon başkanı seçmeye kalıyordu. Usul gereğince komisyon başkanının en çok üyesi olan partiden seçilmesi gerekiyor ama bunu dinleyen kimdi?

Amaç komisyonun çalışmamasıydı, daha doğrusu çalışmaz durumda bırakılmasıydı.

Cephe başı, başına gelecekleri çok önceden hesap etmiş ve komisyon ancak millet meclisinde grubu bulunan partilerin niyeti verebileceklerini bildiği için Mecliste dokuz kişi kalan CGP'ye bir milletvekili ödünç vermişti. Böylece muhalefetin komisyonunda çoğunluğu sağlaması önleniyordu. CHP'ye giden üyelik durduruluyor, grup kurma olanağı montajla sağlanan CGP, komisyonaya üye sokuyordu...

"ASRIN PEYGAMBERİ!..."

Cephe başı komisyonunda herhangi bir MSP sürprizi olasılığına karşı tedbirini almıştı. Ne olur ne olmaz, Komisyonaya sokulan MSP'li imana gelebilir dengeyi muhalefet lehine tehlikeye so-bilirdi. Cephe başı böylesine act bir sür-priz olasılığına karşı MSP'den, komisyonaya üye olarak MSP Bingöl senatörü Mehmet Bilgin'in seçilmesini istemişti.

Mehmet Bilgin eski bigAP'liydi ve daha önceki seçimlerde bölgesinde AP adayı olarak boy göstermişti. Hatta o zamanlar Demirel'e bağlılığını yeri sırası geldikçe vezir şekillerde belirtmekten de geri kalmamıştı! Örneğin bir seçim gezisinde Demirel için "Asrın peygamberi demişti..."

Böyle bir din-iman sahibi kişinin, komisyonunda "Asrın Peygamberine" karşılıklı suç işleme herhalde düşünülemezdi. Komisyonadaki "Millî görüşlü", ah-lak-fazilet erbabi MSP'li de buydu.

Soruşturma Hazırlık Komisyonu sağlama alınmış ve gensoru önergesi vartası da atlatılmıştır. Cephe'nin büyük başının, geçtiğimiz hafta, büyük başarıları hanesine kaydettiği gelişme bundan ibarettir.

CEPHE'NİN İÇİ

Ancak MC'nin biryazında ipliğinin pazara çıkarıldığı ne kadar gerçekse 17

ÜNİVERSİTE GİRİŞ FORMLARINI SATMA YETKİSİ KİMDE?

Atatürk Lisesi'ne Üniversiteye giriş formu almaya giden TOM-DER Ankara şubesi üyelerinden Hüseyin Ayaz ve Muzaffer Günay İlkü Ocaklı Faşist komandolar tarafından feci şekilde dövülmüşlerdir.

TOM-DER Ankara şubesi üyesi Hüseyin Ayaz Faşist komando saldırısına şöyle anlatmıştır:

"Dün üniversite giriş formu almak üzere arkadaşlarımla Atatürk Lisesi'ne gittik. Kapıda bir grup faşist komando yanımıza yaklaşarak hüviyetlerimizi sordu. Gösterdik. Bu sırada bize Gazete satmak istedik. Almayıcağımızı bildirdik. Lisenin içerisine girip formları aldık. Dönüşte aynı grup bize başka kapıdan çıkmamızı söyledi. O kapıda da gene form alıp giden bir arkadaş feci şekilde dövrülerken gördüm. Hemen sonra bir ışık sesiyle 40 - 50 komando bize doğru koşarak gelmeye başladılar. Akabinde bizleri dövmeye başladılar. Arkadaşımı yerde yataken gördüm. Ben de yediğim sopa ve zincirlerin etisi ile bayılmışım. Kendime geldiğim zaman ise Numune Hastahanesindeydim. 25 lira karşılığında aldığımız formları ellerimizden alıp okula götürdüler."

Faşist komandoların üstlendikleri Atatürk Lisesinde, satılan formların geri dönme yoluyla 3 - 4 kez sattıkları ve bunun karşılığında maddi bir gelir sağladıkları ortadadır.

Komando saldırısına uğrayanların, Savcılığa yaptıkları başvurudan herhangi bir sonuç alınamamıştır.

oyluk farka rağmen kuvvetli olduğunu iddia etmek de o derece güçtür. Karşılık lı pazarlıklar, karşılıklı dosya tutmalarla ayakta durmakta direnen cephenin içinde kaynaşmalar mevcuttur. Nitekim geçtiğimiz hafta, Ticaret Bakanı Halil Başol ile Milli Savunma Bakanı Ferit Melen'in istifası ettikleri haberi gelmiştir.

Her iki bakanın istifası mektuplan Demirel'in masasında "şimdilik" kaydıyla bekletilmektedir. Önümüzdeki günlerde hükümet içinde revizyona gidileceği yaygın bir söylentidir. Bakanlıkta AP adına insiyatifini kaybetmekle ve MHP'ye teslim olmakla suçlanan Ticaret Bakanı Başol'un değiştirileceği ısrarla belirtilmektedir.

Melen'in istifa gerekçesi ise normal bir istifa müessesesinin kullanılmamasıdır.

BİR MİLLİ SAVUNMA BAKANI

Lockheed uçak şirketinin Türkiye'de dağıttığı rüşvetlerin açıklanmasından sonra çelişik beyanlarda bulunan Melen'in aslında o günlerde istifa etmesi gerekirdi.

Melen, o günlerde, olayın açıklanmasıyla F 104 S uçaklarının Lockheed'den değil Air Italia şirketinden alındığını söylemiş, fakat kısa bir süre sonra Lockheed'in Türkiye'de dağıttığı "Hediye paketi" keşfedilmişti.

Silahlı Kuvvetlere alınan Augusta Bell helikopterlerinin, alım - satım işine John Benda adında, İngiliz Gizli Servisi adına çalıştığı ileri sürülen bir kişinin adı karıştığı söylenmiş, Melen "Ben John Benda'yı tanımıyorum" şeklinde açıklama yapmış, bu sözleri söyledikten iki gün sonra da Meclis kürsüsünden kilim oynatmadan "Ordunya 225 adet Augusta Bell helikopteri alınmıştır, aracı firma da Pantürk şirketi" demiştir.

Oysa Melen'in itiraf mecburiyetinde kaldığı Pantürk şirketinin sahibi John Benda idi ve Melen açıkça gerçeği saklamaktan ve şaşırıktan çekinmiyordu.

HELİKOPTER MESELESİ

Melen, John Benda ile ilgili sorulardan dikkatle kaçınıyor, her ne sebeptense "değerli Türk basını" da Benda'nın izini sürmüyordu. Oysa John Benda 20 yıldır Türkiye'de esrarengiz ilişkiler ağı kurmuş ve bu ağına içine bir çok önemli zevat dahil olmuştu. Basının sesizliği yine bu ilişkiler ağı ile açıklanıyordu. John Benda'nın ağabeyi İtalya'nın ünlü bir Mafia ileri geleni Kosta Benda idi ve iki kardeş İtalya-Türkiye arasında, "Şanlı Türk Ordusu"na toplam değeri milyarlar tutan helikopterler taşıyorlardı ve "çam şakıya çodban armağanı(!)" komisyonları alıyorlardı.

Agusta Bell, bir İtalyan şirketinin imalatıydı ve yıllardır ısrarla bu helikopter satın alınıyordu. Sebebi basittir. 1972 yıllarında kadro aracı olarak "Bell" kaydı düşmüş, şartname sağlama alınmıştı. "Bell" kaydı düşürülmesinde rolü olduğu ileri sürülen ve 1972'de emekliye

ayrılıp John Benda ile ilişkiler kurduğu iddia edilen emekli orgeneral Zeki İleri John Benda tanımadığını söylerken, İleri, kendisine "John Benda'yı tanıyor musunuz?" diye sorularla "Evet, golf kulübünde tanışmıştım" cevabını veriyordu...

Golf kulübündeki bir tanışıklığı saklamak ihtiyacını duyan John Benda, elbette bu tanışıklığın ardından neler geleceğinin farkındaydı.

Böylesine pürüzlü bir olayın kahramanı John Benda Milli Savunma Bakanı Ferit Melen tarafından tanınmıyordu!

John Benda, YÜRÜYÜŞ'ün dizgiye hazırladığı sıralarda İtalya'da bulunmaktadı. Mafia ileri gelenlerinden olan kardeşi Kosta Benda'nın Roma'daki üç adet villasından birinde herhalde hasret gidermekten öte konuşacakları şeyler vardı...

Rüşyet olayından sonra, Milli Savunma Bakanının içine düştüğü ikinci çelişik buydu.

BEKLEYEN KARARNAMELER

Ancak, normal koşullarda bir bakanın sandalyesini havalandıracak bu olgular Ferit Melen'i argo deyimle irgalamıyordu!

Peki Melen'de istifaya neden olacak bardağın son damlası neydi?

Bu, MSP'nin tutumuyla ilgiliydi. Bilindiği gibi, iki hafta kadar önce Kara ve Hava Komutanlıklarına yapılacak atamalarla ilgili kararname henüz onaydan çıkmamıştı.

Olayın gelişmesi şöyleydi: Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Emin Alpkaya'nın malum sebeplerden istifa etmesinden sonra, önümüzdeki günlerde emekliye ayrılacak olan Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Eşref Akıncı ile birlikte yerlerine yeni atamalar yapılması gerekmişti.

Orgeneral Namık Kemal Ersun'un Kara Kuvvetleri Komutanlığına, Orgeneral İrfan Özyaydınlı'nın da Hava Kuvvetleri Komutanlığına atanmalarına ilişkin atama emirleri, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'dan çıkmış ve Milli Savunma Bakanı Melen tarafından imzalanmıştı. Normal prosedüre göre, kararname Başbakan Demirel'in imzasından geçecek ve Cumhurbaşkanına Fahri Korutürk'e sunulacaktı.

Ama çifte kararname beklenen yonde ilerlemedi.

İLANDA SANSÜR!

"Altı ticaret, üstü ibadet..."

Bu, salt کافیye tutturma endişesiyle bulunmuş bir tekerleme değil. Bir cami türü. Cami Yapıtırma Derneği adı altında beş on kişi, ehli-imandan para topladıkları ve cami yapımına giriştikten sonra caminin altını pasajı yapmayı; da ihmal etmiyorlar... Bal tutan alimni yalar kabilinden altını hayır sahipleri, yukarda enli-iman...

Bizim anlatacağımız olay da buna benzer. Basında okuyucu deyimliyle "Sol gösterip sağ vuran" gazeteler var. "Durum"ları yukardaki cami örneği. Komando takımından çıkık alan bu gazetelerden birinin ilan esasları hayli ilginç. İlan metninde "faşist" sözcüğü geçmeyecek...

Abidinpaşa Lisesi öğrencisi Ata Yıldırım'ın babası Nusret Yıldırım önceki hafta bu gazeteyle ölüm ilanı verneye gitti. İlanda faşist sözcüğü geçtiği için isteği, İlan şefi tarafından kabul edilmedi. İlan şefine böyle direktif verilmişti...

Nusret Yıldırım çaresiz, ilanı aldı başka bir gazeteyle yollandı. Oysa oğlunun komandolar tarafından öldürüldüğü haberi ilk kez o gazetedeki verilmiş ve ondan sonra cinayet erbabınca nazik açıklamalar yapılmıştı...

Nusret Yıldırım'ın anlam veremediği husus bu kadarla kalmıyordu. Aynı gün malum gazetesinin birinci sayfasında yrenk renk bir hanım şarkıcının fotoğrafları yer almıştı. Ve gazete nedense, başkanı bu pek meşuk hanımın günlerdir meşgulüdü... Hatta o kadarda ta kalmıyor, hanımın kardeşinin ticari girişimleriyle ilgili habere de yer veriyordu...

Oysa bir "faşist sözcüğü" gazetesinin ölüm ilanı içinde bile yer almıyordu...

Olay, yeni değildi. Harun Karadeniz'in de ölüm ilanı aynı gerekçelerle reddedilmişti.

"Karşı gruplar arasındaki çatışmalar" a her gün düzenli bir biçimde büyük yer ayıran, renk renk resimlerle süslenen gazete, basında ticareti pek tatlı olan "çatışma"larda önlere ilişkin ilan almıyordu. Ölüm ticareti önlere ilişkin ilanlardan daha kârlı idi anlaşılıyor.

"NUR" OYLARI

Orgeneral Ersun'un kararnameyi normal hızıyla Çankaya'ya ulaştırken Orgeneral Özyaydınlı'nın kararnameyi Başbakan Demirel'de takılmıştı...

Özyaydınlı'nın kararnameyi MSP kanadının itiraz engeline çarpmıştı...

Bu durum Çankaya tarafından Başbakanlığa bildirilmiş ve diğer kararneme gelmediği takdirde eldekini de imzalanmayacağı hatırlatılmıştı...

Niçin Ersun'un kararnameyi başbakanlıkta kolayca geçerken Özyaydınlı'nın kararnameye hurafeler karışmıştı?...

Orgeneral Ersun, 12 Mart döneminde Ankara Şikayetin Komutanlığı yapmış ve itiraatı gerek AP ve gerekse cepheye hakim görüşe benimsenmişti.

Oysa Özyaydınlı'nın Eskişehir Şikayetin Komutanlığı görevinde bir takım nurcular hakkında işlem yaptırmış bu anlayış çerçevesini rahatsız etmişti.

Bilindiği gibi AP ve MSP, Türkiye'deki nurcu oyları üzerinde kıyasıya çekişmektedir. Mevcut duruma bakılırsa sayıları 300 bin ile 700 bin arasında olduğu söylenen nurcu oyları AP'ye eğilimlidir. MSP ise bu oyları kendine çekmeğe çalışmaktadır.

İşte nurcu oylarına esaslı bir göz kırpmaya anlamına gelecek kararname engelleme işinin altında yatan buydu... Aslında, Orgeneral Özyaydınlı adını Demirel'e de sempatik çekmediği bilinmektedir.

Demirel, Orgeneral Özyaydınlı'ya ait kararnameyi başbakanlıkta tutarken elbette bir şeyler hesaplamaktadır. Acaba, Cumhurbaşkanına Korutürk, elindeki Ersun'a ait kararnameyi imzalar da diğerini beklemekten vazgeçer mi? Böylece durum "zamanlamaya" bırakılabilir mi?

Peki engelleme işi sancı yaratır mı? O zaman Demirel'in, ne yapacağı aşan beyan bellidir. MSP'li ortağı gösterip, sorumluluğu ona yüklemek...

İlk esas niyeti, ikincisi zorda kalmıncaya çıkış yolunu veriyor Demirel'e...

Ancak durum, Milli Savunma Bakanı Ferit Melen'i artan bir şiddetle rahatsız etmektedir. Hükümetin bir yösi

olarak altına imza attığı kararneme, hükümetin bir başka ortağı tarafından engellenince ve günler hızla geçmekte iken Melen'in rahatsızlığını artırıcı faktörler çoğalmaktadır...

MC'NİN SERENCAMI

Bir yaşını bu hafta içinde dolduracak olan MC'nin ülkeye neler getirdiği YÜRÜYÜŞ'ün diğer sayfalarında özetlenmiştir.

Bundan sonra MC'yi zor günler beklemektedir. Karşılıklı pazarlıklar, birbirlerinin dosyalarını tutmakla ve ne anlama geldiği herkes tarafından bilinen "Mazol" koklatmalarla bitünlüğü korunmuş çalışılan cephe parlamentoda ilk ciddi duvara gensoru önerisiyle çarpmıştır.

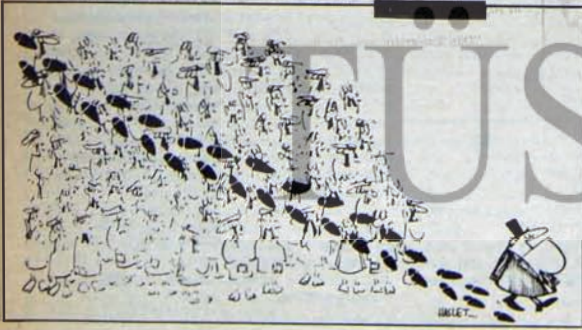
Parlamentoya ciddi bir oyalama mekanizması haline dönüşüren MC'nin bu oyunu, mevcut ve geçeri olanakların harekete geçirilmesiyle bozulmuştur.

Rüşvet, soygun ve cinayet olayları ile demokrasinin tahribi yönündeki ge bu gerçeğin kitlelerce her gün biraz daha benimsendiği, demokrasi mücadelesinin saflarda birlik ve direnç pekiştirdiği gözlenmektedir...

Soyguncular, katiller, cephe'nin bir yaşına bastığı buğünlerde adları çağrılınca ses verecek hale gelmişlerdir.

Komandolar tarafından öldürülen liseli gencin babası, kendisi de o saflarda bulunmasına rağmen, oğlunun katillerininin Komandobası'nın buyruğuyla hareket ettiğini açıklamıştır.

Komandobası, gazete sitünlüna açık açık "Ben katil değilim" savunmasına girişmiştir. Bayram tebrikinde "Davadan dönenleri vurun" diyen komandobası, cephenin cinayet tezgahtı başında kımıldadıkça gömülmektedir...

«TSİP BİR LİKİDASYON OLAYI MIDIR?»

TSİP'in 1. olağan kongresi geçtiğimiz hafta İstanbul'da yapıldı. Kongre öncesinde, Türkiye'de "sol" partileri "çifter çifter" görme göz hatasında ısrar edenler, "Türkiye'nin her yanından kongreye akın akın gelen izleyiciler" vehmettiler. Oysa, 55 delegenin dışında, Kongreyi izleyenlerin sayısı en hararetili anlarında 6-7 yüzü aşmıyordu. Parti "dışına düşen" bin kadar üye ve üye adayından geriye 612 üyesinin kaldığı açıklanan TSİP'in 1. kongresi, "TSİP'in değil bütün sosyalist hareketin sorunlarının tartışıldığı bir kongre" olarak yansıtıldı. Tersine, bütün sözcülerin de belirttiği gibi "Partinin varlığının tartışıldığı bir kongre" oldu aslında.

BİR GÜNAH KEÇİSİ

Bu çelişki, TSİP'in bugünkü durumunu ve geleceğini belirliyordu. TSİP yönetimi, kendinden sorulan hesabı sinesine çekecek bir günah keçisi arıyor, bunu da "sosyalist hareket" in şahsında buluyordu. TSİP'in "zaafının", "Kuruluş aksaklıklarının", "faydacılığının, bilimsizliğinin, ilkesizliğinin, adam yokluğunun" sorumlusu; hep bütün bu kusurları kendi başından taşıyan "Türkiye sosyalist hareketinin" geriliği idi! (Bütün bu nitelikler Genel Yönetim Kurulu raporunda yer almaktadır.)

Bu çelişkiyi, kongre delegesi Tektaş Ağaoglu, sosyalist hareket için "her şapkanın asılabildiği bir portmanto kavram" deyimini kullanarak belirtti. Ağaoglu yapılan eleştirilerin de özeleştirilerin de bu "portmanto kavram" a sığındığını söylüyor, oysa asıl muhataba "TSİP" olması gerektiğini ileri sürüyordu. TSİP yönetiminin tutumu için doğru olan "portmanto" teşhisi doğruydur. Fakat, TSİP'in dışına çıkılıp "sosyalist hareketin" gerçek alanına, işçi sınıfının politik hareketine geçilince geçerliliğini yitiriyor. İşçi sınıfının politik hareketi bir "portmanto kavram" değil, bir gerçekliktir. TSİP'in, bu hareketi iki yıldır bir köşesinde bile omuzlayamamış olması gerçeği, Ağaoglu'nun iddiasının tersine, TSİP'i sosyalizme karşı sorumluluğun somutlaştığı bir alan olmaktan çıkarıyor.

SORUMLU KİM?

Verceği hesabı "günah keçisinin" sırtına yükleyerek temiz çıkmaya çalışsın çözümlerini, TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz verdi. Genel Yönetim Kurulu adına eleştirileri cevaplamasına Kaçmaz şöyle diyor: "TSİP'in işi zordur, çünkü Türkiye'de tutunmayan bir işi yapmaktadır. Bu dünya için de böyledir. Son Akdeniz gelişmeleri bunun örneğidir. Bir yanda revizyonizm genişliyor, bir yanda da sol maceracılık var. Ortada biz sıkışmış durumdayız. Önümüzde daha sancılar vardır. Kitlelerden ses gelmeyebilir. Parti olağan bir gelişme dahi göstermeyebilir. Oysa objektif açıdan bu doğaldır. Dünyanın nice ülkesinde, işçi sınıfı hareketi gene aynı şekilde bizim gibi zor şartlarda çalışıyor."

Belirsiz bir muhataba "boynunu uzatma"nın sınır yoktu. GYK Raporu'nda "geçmişimizden bize kalmış bir gelenek olmamasının getirdiği deneysizliklerden ve ülkenin şartlarının biricik (unique, benzersiz) olmasından" (s. 19) yakınıarak Türkiye'ye sığınan TSİP yönetimi; sorumluluğu dünya işçi sınıfı hareketi alanına taşırmakta da bir sakınca görmüyordu!

ÖLÜ DOĞAN ÇOCUK

TSİP, Türkiye'de işçi sınıfı hareketinin, sosyalist hareketin politik öncülüğünü gerçekleştirememişti. Türkiye'deki sosyalist birikimin dışında kalan ve bu birikime tepeden bakan bir grubun, kendisinde işçi sınıfı partisi "misyonu" vehmetmesiyle kurulmuştu. Çocuk bu yüzden "ölü doğmuştu". Kongrede söz alan bir Ankara delegesinin deyişimiyle, şimdi birçok TSİP'linin "gayn meşru çocuk psikolojisiyle kök aramak" zorunda kalmasının nedeni budur. TSİP yönetimi, 1. Kongreyi, partiyi "medeni" ilan etme kongresi olarak görüyordu. Bunun için de bulunan formül şuydu: Partinin itibar edilen hasta yapısı, Türkiye'de sosyalizmin zayıf, gelişmemiş "bünye"sinin doğal sonucuydu!

Sosyalizmi geri bir aşamada göstermek, sadece, bu geri yapıya bakarak, hareketin ancak kendisi gibi

TSİP LİDERLERİNİN KONGREDEKİ KONUŞMALARINDAN SEÇMELER:

- * TÜRKİYE'DE SOSYALİST HAREKET HER ŞAPKANIN ASILABİLDİĞİ BİR PORTMANTODUR.
- * BİR YANDA REVİZYONİZM GELİŞİYOR, BİR YANDA DA SOL MACERACILIK VAR. ORTADA BİZ SIKIŞMIŞ DURUMDAYIZ.
- * TSİP BİR GEÇİŞ PARTİSİDİR
- * TSİP BİR MAYALANMA ALANIDIR
- * TSİP'İN MİSYONUSOSYALİZMİ ÖĞRETMEKTİR
- * TSİP KARIYERİST OLMUŞ OLABİLİR AMA LİKİDATOR OLAMIŞTIR.

kadroların işçi sınıfı, partisinin örgütlemesine cevaz verdiğine "kanıt arayanların" başvurduğu yöntem. Hareketin önüne "geri" hedefleri koymak, hareketin "gerisinde" olanların işi. Fakat, hareketin objektif olarak gerisinde olanların, subjektif olarak kendilerinin onun "önünde" ilan etmeleri, ancak hareketin birikiminin "reddi" ile mümkün. "Faydacılık", "oportünizm", "kariyerizm", "grupçuluk", "blankizm" gibi gerek muhalif gerek muvafık herkesin TSİP'in oluşumu için kullandığı diğer bütün nitelikler bu tanımlamanın içine giriyor. TSİP yönetiminin, yaptığı özeleştiriyi "maddi temeline oturtmak" için başvurduğu, "hareket örgüt susuzluğu çekiyordu, TSİP'i kurmak zorunluydu" gerekçesi sadece hatanın bir devamı.

TSİP BİR LİKİDASYON MUDUR?

Bu açılardan, TSİP kongresinin, merkez önereceği gibi "partiyi geliştirme kongresi" değil, "partinin varlığını tartışma" kongresi olarak geçmesi olağan, hatta zorunlu sayılmalı. Oya Baydar'ın sakınarak ağzına aldığı "likidasyon" kavramının, bütün konuşmaların "temas" nı oluşturması; Genel Sekreter Yalçın Yusufoglu'nun da konuşmasına bu noktadan başlaması raslantı değildi. Kongre'ye kısa süre kala tutuk evinden salınan Genel Sekreterin, sosyalizmin birikimini "inkâr" psikolojisiyle bütün incelikleriyle kapılmış olduğu da gözlerden kaçmadı. Y. Yusufoglu, "likidasyoncu"yu, yine aynı psikolojiyle "inkâr" etti: "TSİP kurulduğu sırada kariyerist dahi olabilir (ki ben böyle olduğuna inanmıyorum) ama likidatör olmamıştır. Varolan bir parti yoktu ki, TSİP likidatör olsun." ... "60 - 70 arası bir enternasyonalist çizgi olsaydı TSİP likidatör olurdu" ... "Biz, yeni bir 12 Mart gelirse kadroların sorumluluğunu üstümüze almak için TSİP'i kurduk"...

HATALARDAN ANCAK HATA DOĞAR

TSİP kongresi, sosyalist hareketin TSİP'ten neler kazanabileceğinin muhasebesine olanak sağladı. Bu arada, TSİP niteliğindeki bir yapıda, yönetimin müzmin hastalıklarına karşı tedavi alternatifinin de baştan eterne olduğu, hastalıkların sadece yeni hastalıklardan doğurabileceği görüldü. GYK Raporu nun 30. sayfasında "geçici yol arkadaşısı olarak proletaryanın yüksek menfaatleri uğruna kullandığı" açıklanan Oya Baydar'ın "eleştiri-özeleştirisi" konuşması, bunu somutladı.

Oya Baydar'ın eleştirisi, genel merkezin "özeleştirisi" ile aynı bakış açısına dayanıyordu. Baydar, Genel Merkez'i, özeleştirisini yaptığı hataların temelini inemekle, sadece "tirafname" düzenlemekte eleştirdi. Fakat kendisi de; bu hataları TSİP'in ötesinde bütün sosyalist harekete mal etme hatasını paylaştı. Baydar, TSİP'in hanesine yazdığı her hatanın bir kopyesini diğer örgütlerin de defterine geçirmeyi ihmal etmedi. Baydar'ın sosyalist harekete teşhis ettiği "temel hata", "her ülkede işçi sınıfının partisi yoktur" ilkesinin hiçe sayılması idi. Ona göre, TSİP'in fonksiyonu "daha üst bir birlik" için kadro oluşturma fonksiyonu olmalıydı. TSİP bir "geçiş partisi" idi. Belki de TSİP kongresindeki "belirsizliği" en iyi örnekleyen Baydar'ın konuşması, kendisinin de gerçekçi bulmadığı fakat ona göre tek alınacak olan (!) şu öneriyi sonuçlandı: "TSİP, partiden uzaklaşan herkesi geri alma çabını yapmalı ve olağanüstü kongreye gitmelidir."

BİLİME YENİ KATKILAR

Kendisini, "artık sosyalist harekette yöneticilik yapamayacak bir kişi" olarak değerlendirdiğini açıklayan Oya Baydar'a Genel Başkan Ahmet Kaçmaz'ın yaptığı çağrı, bundan daha az ilginç değildi. A. Kaçmaz, Oya Baydar'ı, "Manastıra gitmemeye, parti yönetimine girmeye ve muhalefetini yapmaya" çağırıyordu!

TSİP kongresinin "belirsizliği", "bilime yapılan yeni katkı kavramlara" yol açtı. Parti'nin "nasıl bir müfreze" olduğu konusundaki uzun tartışmalar genelikle "geçiş partisi" formülüne "somutlaştı"

Bu nitelime başka safatlarla da zenginleştirildi. Örneğin Genel Sekreter Y. Yusufoglu'nun konuşmasında, "Biz TSİP'i öncü müfreze olarak değil bir mayalanma alanı olarak gördük" gibi bir tanımlama da yer aldı. Sosyalizme tepeden bakma ile sosyalist birikimin küçültülmesi arasındaki bağ, TSİP'e "aranan" misyonun Genel Sekreter tarafından verilen tanımında şu sözlerle somutlandı: "TSİP'in misyonu, sosyalizmi öğretmektir. Bu bugün dogmatik olarak yapılmaktadır ama, ortodoksa yapılmaktadır. TSİP'in büyük merkezlerde güçlenemeyen taşrada güçlenmesinin nedeni budur."

TSİP Kongresi, vardığı çözümsüzlüğü, yine "Türkiye sosyalist hareketinin" sırtına yüklemekten geri kalmadı. Genel Sekreter bunu yine TSİP "üsulub"uyla şöyle dile getirdi:

"55 yıldır çözülmeyen sorunlar birkaç günlük kongrede çözülmeli!"

CHP: YANLIŞ HESAPLARLA DOLU BİR YIL

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN GEÇTİĞİMİZ YILIN TEMMUZ AYINDA, DERGİMİZE VERDİĞİ BİR DEMEÇTE ŞÖYLE DİYORDU: DEMOKRASİNİN KORUNMASI UĞRAŞINDA, İŞÇİ SINIFININ KATILIMI OLMADAN CHP HİÇ BİR ŞEY YAPAMAZ. CHP'NİN KENDİ İÇİNDE TUTARLI OLMASI, SOLUN GÜÇLENMESİNE, SOSYALİST HAREKETİN ETKİNLİĞİNİ DAHA ÇOK DUYURMASINA BAĞLIDIR.

MC iktidarı 31 Mart 1975'de kuruldu. MC iktidarının kuruluşu, CHP'nin iktidardan bırakılmasına dayanıyor. MC'nin, MC gibi bir bileşimin iktidarı olamayacağını hesaplayarak iktidarı bırakan CHP bugün parlamentoda MC'nin karşısında- nın güçlü kuruluş. Bu açıdan, MC'nin iktidardan düşürülmesi girişimlerinde CHP'ye de önemli görevler düşüyor. Ancak bu görevdeki başan şans, CHP'nin ilkesizliği ile, yapısından gelen sınıfsal köktük ile sınırlı.

CHP çeşitli gerekçelerle iktidarı bıraktı. Ama, bıraktıktan sonra olacağını göremedi. Bu nedenle muhalefet dönemi boyunca MC karşısında geri adımlar attı. Zaman zaman attığı adımlar ise bu kaçınılmaz geri adımlar nedeni ile bir ilke üzerine oturmadı, oturamazdı. CHP'nin bu yanının sergilenmesi, aynı zamanda CHP'nin MC karşısındaki bir yıllık muhalefet bilançosunu veriyor. Gerilere dönerek başlayalım.

DEMOKRATİK SOL MUHALEFETİN HESAPLARI

CHP'nin iktidarı bırakılmasına yol açan ilk hesap, bugün MC'yi oluşturan partilerin hiç bir zaman bir araya gelebilecekleri şansına dayanıyordu. Bu sani yalnızca CHP'lilere özgü değil. MSP'nin "namusu", "mason düşmanlığı", "büyük sermaye düşmanlığı" konusunda çok söz söylendi. CHP bu söylemlerden nasibini aldı. AP ile MSP'nin yan yana gelebileceğini düşünmedi. Düşünemedi de. Çünkü CHP'ye özgü bula- nıklık, başka siyasal örgütlere ilişkin bula- nıklıkları da beraberinde getiriyor.

Bu nedenlerle MC kurulunca CHP şaşırdı. Şaşkınlık bir süre devam etti. MC'nin kurulamayacağı tahlillerinin yanısıra CHP başka şeyleri de hesapla- yamadı. Birincisi, malum sınıf körlüğü nedeni ile MC'nin gündeminde Taşist tir- manışın yatığını göremedi. CHP'nin so- lundakiler bir yana, bu tirmanışın CHP'ye getirdikleri 2. sayfada görülüyor. İkincisi, CHP MC partilerinin tümünün, bu arada AP'nin iktidarda oldukları sü-

rece kaybedecekleri oylan büyüdü. Da- ha sonraki seçimler beklenilen aksine, MSP'nin AP'yi değil, AP'nin MSP'yi yediğini ortaya çıkardı.

İLERİ VE GERİ ADIMLARLA DOLU BİR YIL

CHP, bir süre MC partilerinin ikti- darda oturup yıpranmaktan başka bir şey yapamayacaklarını sandı. 1973 se- çimlerinden sonra AP, "millet bize mu- halefet görevi verdi" deyip kenara otur- muştur. Ama sonra sermaye ona ve di- ğerlerine iktidarı görevi verince iktidara geçti. CHP'de "millet bize yıpratma gö- revi verdi" diye bir süre köşede oturma- yı denedi.

Vural Önel olayı CHP'nin uyku dö- nemine denk geldi. "Olayın tasvip edile- cek yanı yoktu. Sayın Demirele kalkan elin karşısında en başta CHP vardı. vs. vs.

CHP'yi MC'nin kurulamayacağı san- sına götüren yanlışlar tümü ile düzel- medi. Bu yanlışlar, CHP'nin MC'ye kar- şı muhalefet biçimini de önemli ölçüde belirledi. CHP'nin hemen hemen tek muhalefet anlayışı AP ve CGP'ye bir türlü yakıştıramadığı MSP'yi bu koaliz- yondan ayırmaya yöneldi. MSP'nin, MC partilerinden de öte Yahya'yı savu- nabilirdi şu günlerde bu stratejinin de kesinlikle iflas etmiş olması gerekir.

Siyasal örgütlerin, doğru bir ilke çerçevesinde zaman zaman ileri zaman zaman da geri adımlar atmaları olağan sayılabilir. Ancak, CHP'nin MC karşı- sında attığı ileri ya da geri adımlarda bir ilke bulmak çoğu zaman mümkün olmuyor. Çünkü yok. CHP'de sermaye- nin has sözcülerinden manastırlara layık sol teorisyenlere, oradan da yıllarca bas- ki rejimlerinin çilesini çekmiş ilericilere kadar çok kişi var. Bir de grupların dışında ve üzerinde kalış şimdilik yarar- lı olacağı benzeyen Genel Başkan. CHP'nin MC'ye karşı muhalefet bilançosunu bu "halita" belirliyor. Bu bilanço- da olumunun yanında geri adımların bu- lunması çok doğal.

● CHP SON YÖNETİM DEĞİŞİKLİĞİNDEN ÖNCE DE SERMA- YEE GÜVENCE VERECEK ADIMLAR ATTI. BUNLAR ÖZELİKLE SEÇİM ÇALIŞMALARİ DÖNEMİNE RASTLI- YOR. MUMCUOĞLU, MÜEZZİNOĞLU, BABÜROĞLU CHP'YE GİRDİ. CHP'NİN SEÇİMLER İÇİN HAZIRLADIĞI DIŞ POLİ- TİKA BİLDİRGESİNDE, BİRİNCİ KIBRIS ÇIKARMASI SIRA- SINDA SÖYLENENLERDEN DE GERİYE GİDİLDİĞİ GÖRÜL- DÜ.

Ümit, Umutsuzluğa Donuşürse...

SEÇİMLER VE CHP

Yukarıda anlatılanlar, CHP'nin ser- mayeye ve emeğe çoğu zaman aynı an- da göz kırpmaya girişimlerinin nedeni. Se- çimlerin yaklaşması ile birlikte Ecevit önce Doğu'ya gitti. Orada, kendi duyup görebildiği kadarıyla kitleleri duydu, gördü. İleri sözler söyledi. Gerede-deki saldırdan sonra da ileri sözler söyledi. İleri sözler söylemek zorunda idi. Çünkü saldırdın "MHP'ye yakışmayacak kadar demokrat" AP'den geldiği belli idi. Mu- sibetin nasihatten daha geçerli oluşu- nu, en çok CHP için geçerli.

Ancak yine de CHP'nin iktidarı ola- bilmesi için kitlelere yönelik ileri slogan- ların yeterli olmadığı sanılmaktadır. Ay- nı zamanda sermayeye de güvence ve- rilmesi gerekli görülüyor. Son yönetim değişikliğinin bu güvence dağıtımına yönelik olduğunu YURUYOŞ yazdı. Ancak bundan önce de, özellikle seçim- ler sırasında CHP sermayeye güvence vermeye çalıştı. Devlet Güvenlik Mah- kemeleri kanun tasarısının mimarı Hayri Mu.ıcuoğlu CHP'ye alındı. Sermayenin bir başka has adamı Ziya Müezzinoğlu da CHP'ye girdi. Urfa'dan ünlü bir top- rak ağası aday gösterildi. Konya'da üg- rü- tü CGP zihniyetlerinin eline bırakıldı. CHP'li Babıroğlu seçim bölgesi Adana'da "bağımsız Türkiye diye bağırın ser- keşler" den söz etti. Seçimler için hazırla- nıp dış politika bildirgesinde de birin- ci Kibris çıkartması sırasında yönetenle- rin çok gerisinde kaldı. Şaıklı birinci çıkartma Samson'un meşru bir rejimi de- virmesi nedeni ile değil, "fetih ruhu" ile yapılmıştı.

DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE TIP

İktidarı alabilmek için hem serma- yeye güvence vermeye hem de kitlele- rdeki ileri potansiyelden yararlanmaya dayanan bu anlayış uygulamada iken, 1 Mayıs'ta kurulan Türkiye İşçi Partisi, mücadelede sesini duyurmaya başlıyor- du. Temmuz ayında derginize bir demec vererek Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran CHP'ye ilişkin

olarak özetle şunları söylüyordu: "De- mokrasinin korunması uğraşında, işçi sınıfının katılımı olmadan CHP hiçbir şey yapamaz. CHP'nin kendi içinde tu- tarlı olması, solun güçlenmesine, sosya- list hareketin etkinliğini daha çok du- yurmasına bağlıdır."

Türkiye İşçi Partisi, daha sonra, demokrasi ve MC'nin düşürülmesi uğraşının parlamentoya sınırlanamaya- cağını, gerek MC'ye karşı mücadelede gerekse parlamento aritmetiğinin de- ğiştilmesinde, kitle hareketlerinin büyük önemi olduğunu vurguladı.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı- nın yukarıdaki sözlerinden yaklaşık 6 ay sonra CHP Genel Başkanı Ecevit, De- mokratik Sol Düşünce Forumu'nun açış konuşmasında, işçi sınıfının ve bu sin- finin demokrasi mücadelesine örgütlü ka- tılımının taşıdığı büyük öneme değiniyor- du.

Yine Ecevit, bir süre önce gazeteler- de yayınlanan bir konuşmasında "MC' ye karşı parlamentoda yapılabilecekler- in sınırlı olduğunu" söylüyordu.

SINIRIN SONU

Meclisteki son oylamadan sonra, sınırın da sınırına gelindiği anlaşılıyor. Söylediklerinden, Ecevit'in bunu anla- dığı anlaşılıyor. CHP içinde daha çok anlaşılmasını beklemek de mümkün. Ama bunun tersini doğru çıkaracak ol- talar da şimdiden dolamaya başladı. Bir söyleyişe göre (ki gazetelerde yer aldı) MSP soruşturması lehine oy verecek- ken önergelerin zamansızlığı yüzünden olumlu oy vermiş. Türkiye'de bunca de- neyden sonra bu olayı da yutup yeni hayaller kuracak kişiler yok değil. CHP içinde de çokça olabilir.

Ancak, Genel Başkan'ın düşünceleri CHP için çok daha önemli. Sermayeye yeterli güvence verildi. Halit Narin'in tasvibi de alındı. Bundan öte CHP'nin sağa atacağı her adım kendisinden oy beklediği kitlelerden bir kopuş anlamı- na taşıyacak. Tersini yaparsa sermayeyi yeniden ürktecek. Gerçekten de zor iş. Ancak, sosyal demokrasinin her yerdeki kaderi de bu değil mi?

KAPİTALİST DEMOKRATİK SİNİFİYLE AŞMA

METİN ÇUL

Türkiye'de olup bitenleri kavrayabilmek için bütüncü bir bakış açısı gerekli. Bir başka deyişle, iç ve dış dinamikleri, sahip oldukları öneme göre vurgulama zorunluluğu var.

Dış dinamik, eskiden de önemli idi. Ama bugün eskisinden çok daha önemli. Bunun nedeni, emperyalist-kapitalist sistemin hakimiyet alanının eskisine kıyasla çok daha daralması. Daralmanın önemli sonuçlarından biri şu: Kaybedilen her alan, sistem için artık çok daha büyük önem taşıyor. Maliyet çok daha yüksek. Buna bağlı olan başka bir önemli sonuç daha var: Daralma ile birlikte sistemin odağı olan ABD'nin eldeki alanlara gösterdiği dikkat artıyor. Denetim ve engelleme girişimleri, daha doğrudan, daha açık bir görünüm alıyor.

KAYBEDİLEN BİR GÖL

Emperyalist-kapitalist sistem Asya'da kaybetmiş. Afrika'da da kaybediyor. Üzerinde direneceği alanlar böylece artıyor. Bunların başında Avrupa geliyor. Avrupa, sistem için gerçekten çok önemli bir nokta. Bunun nedeni yalnızca askeri de değil. Avrupa'nın asıl anlamı başka. Avrupa'dan bir kaç ülkenin kaybedilmesi, sistemin çekirdeğinde bir çatlama anlamına taşıyor. Bu açıdan, 1917'nin günümüz koşullarında tekrarı olarak düşünülebilir.

Bunun dışında, İtalya, Fransa ve İspanya'nın kaybedilmesi, stratejik planda, sistem için Akdeniz'in kaybedilmesi anlamına geliyor. Akdeniz, emperyalist sisteme ait bir göl olmaktan çıkar gibi. Bu nedenle, denizin çevresinde, başka sağlık noktaları aranıyor. Attığı geri adımlarla Mısır adaylık yolunda hızla ilerliyor. Korku, Doğu ucunda İsrail'e ek olarak Lübnan'ı koyma girişimlerini doğuruyor.

Gölün Güney ve Doğusundaki tablo özetle böyle. Gölün kuzeyini çevreleyen kuşakta ise durum daha da karışık. Yunanistan, eski sadakatıyla sistemin içinde değil. İtalya, Fransa ve İspanya'daki gelişmeler biliniyor. Bir de Türkiye var.

İKİ AKDENİZ ÜLKESİNİN PRATİĞİ

Emperyalizm, kaybetmemek için kozlarını ülkelerin somut verilerine göre oynuyor. Son çareler olarak, Fransa'da "Versay geleneği"nden, İtalya'da ise Mussolini deneyi ve Yeni Faşist Parti'nin pratiklerinden yararlanmak istiyor. Ancak, Türkiye ve Yunanistan gibi ülkeler için, bunlar son değil, listenin başındaki çareler arasında.

Bu önemli farklılık, pratikte çok benzeşen bazı sonuçların ortaya çıkmasını engellemiyor. Benzeşme İtalya ve Türkiye'deki faşist tırmanma pratiğine ilişkin.

İki ülkenin çeşitli göstergeleri arasında büyük farklılıklar var. Burası gerçek. Ancak, politik gelişmelerdeki benzerlik de eşit ölçüde dikkatli çekici. Bu benzerliği yaratan, aradaki farklılıklara rağmen, İtalya ve Türkiye'nin, sisteminsipetengeri, sosyo-ekonomik açıdan daha problemliler olması. Benzerliklerin sergilenmesine, Türkiye'de sözü çok edilen, sosyalistlerin sürekli eleştirilerine hedef olan bir noktadan başlamak gerekiyor: "AP'nin demokratlığı"

BİR "LIBERAL" GAZETE NE DİYOR?

AP'ye bu yakıştırmayı çeşitli vesilelerle, çeşitli biçimlerde çeşitli kişiler yaptı. Yakıştırmayı en ölümlü bir biçimde "liberal" Günaydın gazetesinin 7 Mart tarihli sayısında "Günaydın Derken" köşesinde bulmak mümkün. Yazının başlığı "MC'ye Hayır Demek, AP'ye Hayır Demek Değildir". Söylenenler ise şöyle:

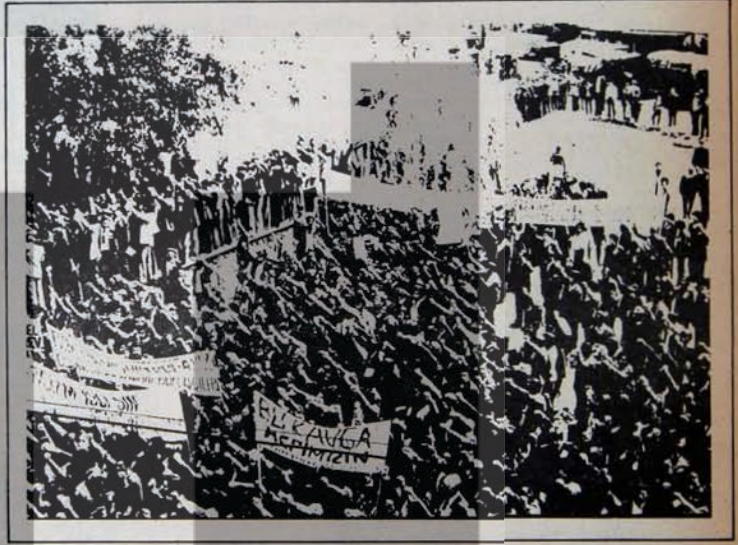
"AP ortanın sağında bir kütle partisi. Programında birçok ekonomik ve toplumsal reformların gerçekleştirilmesine ilişkin hükümler, çağdaş ülkeler bulunmaktadır.... AP'nin bu durumu, Milliyetçi Cephe ile bir koalisyon oluşturması ile bozulmuştur.... AP bir yandan dinci MSP'nin dini politikaya alet eden isteklerine boyun eğerken öte yandan totaliter eğilimli ve anarşik olayları çıkaranların bir kesimini destekleyen MHP'nin girişimlerini engelleyemez hale gelmiştir."

İtalya'da da böyle tarizleri Hristiyan Demokrat Partiye yönelttiler var. World Marxist Review dergisinin geçtiğimiz yılın Nisan ayına ait bir sayısında, "İtalya'da Neo Faşizm" başlıklı yazısında Michele Rossi böyeleri değiniyor. Rossi, istisnasız her düzeyde Neo Faşistleri besleyip kollayan, geliştirilen asıl mihrakın Hristiyan Demokrat Parti olduğunu açık bir biçimde sergiliyor. Faşizmin, kapitalizm ve sosyalizm dışında ve üzerinde bir alternatif olduğunu günümüz koşullarında yutturmak çok daha zor.

FAŞİST ÖRGÜTLERİN KAMUFLAJ GÖREVİ

Faşist örgütlerin, partilerin klasik fonksiyonlarının ötesinde fonksiyonlar beliriyor günümüzde. Klasik faşist örgütler, günümüzün koşullarında giderek

MC, DEVLETİ KAYITSIZ ŞARTSIZ TESLİM ALMADA 1976 YILINDAN ÇOK ŞEYLER BEKLİYOR. DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜNE DOLDURULAN 1200 KOMANDONUN DIŞINDA: KURULUŞ, 1976 YILI İÇİN 1080 EK KADRO TALEBİNDE BULUNDU. TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN ÖNEMLİ BAKANLIKLARINDAN BİRİ OLAN SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞININ 1976 YILINA İLİŞKİN KADRO TALEBİ İSE 1000. HEPSİ BİRLİKTE, MC İKTİDARI 1976 YILI İÇİNDE TALEP ETTİĞİ 35 BİN EK KADROYU BU ŞEKİLDE DOLDURACAK.

faşistleşen klasik sermaye partilerinin bu yönelimlerini kamufla etmek için kullanılıyor. İtalya'da, Ulusal Sağ Güçler adlı faşist örgüt, Hristiyan Demokratların gericilikle attığı adımları gizlemede kullanılıyor. Türkiye'de MHP, faşistleşen AP'yi gizlemekte kullanılıyor. Rossi'nin anlattıklarına göre klasik sermaye partilerinin ve kuyrukularının sıkıştıklarında başvurdukları çare, "aşırı uçlar" edebiyatı. Türkiye'de de böyle olduğu açık değil mi?

Türkiye'de, faşizmin faşistleşenleri kamufla etme işlevi yalnızca siyasi partilere özgü değil. Şu sözlerle kulak verelim:

"Kanuni Sultan Süleyman Süleymaniye Camii'nde geçmişiyle yapıtırken burada çalışan işçiler, veya vatandaşlar, veya o zamanın şartlarına göre araç ve gereçleri kullananlara sorarız, bir alacağınız varsa söyleyiniz. Allaha ibadet edilen yerde kimsenin borçlu kalınmasını istemem diyor.

İşte böylece daha o zamandan Türk işçisinin emeği, alın terinin hakkı verilmiştir." (Bayrak Gazetesi, 8 Mart 1976)

Yani, işçinin patrondan isteyeceği birşey olamaz. Bunu bir işveren mi söyler? Bir general mi? Yoksa, bilemediğiniz faşist MİSK sendikasının bir sözcüsü mü? Hayır, hiçbirisi değil. Bu sözlerin sahibi, Türk-İş

eğitim sekreteri Kaya Özdemir. MİSK'in asıl görevi böyle sözler söylemek değil, söyleneni, gelişimi gizlemek. Türk-İş faşistleşiyor. Bu süreç içinde MHP'nin AP için yaptığı görevi, MİSK Türk-İş için yapıyor.

Türk-İş de, AP de Amerika'nın tercihi. Emperyalizmin işbirlikçilerinin tercihi. AP bu tercih doğrultusunda klasik liberal görünümünü atarak faşizme gidiyor. Türk-İş de klasik partilerüstü sendikacılık görünümünü sürdürerek faşizme gidiyor. Ve bütün bunlar emperyalizmin direndiği ve direneceği noktaların tahkimi amacına yönelik. Hepsisi bu.

DEVLET KADROLARI

Michele Rossi'nin söylediklerinden çıkarılabilecekler yalnızca bunlar değil. Bir başka gerçeğe daha işaret ediyor. İtalya'da faşist faaliyetin en yoğun olduğu bölgeler, özellikle devlet girişimi ile yeni tesislerin kurulduğu, bunun sonucunda sosyo-ekonomik yaşamının hızla değiştiği bölgeler. Faşist faaliyetler, Hristiyan Demokrat iktidarı sağladığı olanaklardan da yararlanarak, buralarda daha çok hayat bulabiliyor.

Seydişehir, Kırıkkale, İskenderun akla geliyor. İllerde, gelişime, değişime uğrayan başka bölgeler de

DEMOKRASİYİ İŞÇİ KAP

HAOĞLU

olacak. Emperyalizm için, Türkiye'nin egemen sınıfları için kaybetmemenin anahtarı, buralarda işi sıkı tutmaya, İstanbul gibi elden kaçan bölgeleri kuşatmaya dayanıyor. Buna sağlayacak yol, yalnızca saldırı, terör ve yıldırma değil. Asıl önemli olan, burjuva devlet mekanizmasının bütünüyle faşistleştirilmesi. Türkiye'de teriminin yönüne özellikle dikkat etmek gerekiyor.

O halde daha açık olmak gerekiyor. Açıklıkta, yarımcı olarak A.Mishin'in geçenlerde yayımlanan kitabından bir bölüm alalım:

"Kapitalist toplumun tüm işleri, emperyalist bir devletin siyasal sisteminin kalıcı bir bölümü olan profesyonel bir bürokrasi tarafından yürütülür. Bu profesyonel bürokrasi, parlamentolar ve hükümetler içindeki partiler dengesinde meydana gelen değişikliklerden etkilenmezler. Lenin, kapitalist bir devlet içinde 'bakanlarda bir değişikliği pek az şey ifade ettiğini, çünkü asıl idari işin dev bir memurlar ordusunun elinde bulunduğu'na işaret eder." (A.Mishin, Teoriye ve Pratikte Burjuva Demokrasi, Bilim Yayınları)

Türkiye, kapitalizmin bu aşamasında değil. Daha gerilerde. Üstelik, kapitalizmin bunalımının içinde kendi yapısal bunalımını yaşıyor. Böyle koşullarda değil bakanlar, alt kademelerdeki bürokratların niteliği bile Türkiye kapitalizminin işleyişini etkileyebilir. Egemen sınıflar bunu önlemek için iktidarda olmakla yetinmiyorlar. En alt kademeler de dahil, devlet mekanizmasının tümünü kendi renklerine uydurmak istiyorlar. Böyle yapmak zorundalar.

Yapıyorlar da. MC iktidarından bu yana kıyıda uğrayan yüksek bürokratların sayısı 700'ü aşiyor. Alt kademelerdeki değişiklikler ise binlerle ifade ediliyor. MC devleti kayıtsız şartsız teslim almada 1976 yılından çok şeyler bekliyor. Devlet İstatistik Enstitüsü'nü doldurulan 1200 komandanon dışında, kuruluş 1976 yılı için 1080 ek kadro talebinde bulundu. Türkiye kapitalizminin önemli bakanlıklarından biri olan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 1976 yılına ilişkin kadro talebi ise 1000. Hepsini birlikte, MC iktidarı 1976 yılı içinde talep ettiği 35 bin ek kadroyu bu şekilde dolduracak.

BİR YABANCININ AGZINDAN ÇÖZÜM

Devlet kadrolarının faşistleştirilmesine ilişkin başka somut bilgiler YÖRÜYOŞ'un bu sayısında veriliyor. Rakamlar, öteden beri, MC'nin kuruluşundan beri söyleneni doğruluyor. Çözümü gelince; köklü çözüm uzun vadeli. Ancak atılması gereken ön adımlar belirlmiş durumda. Önce İtalya'daki tehlikeye karşı Rossi'nin söylediklerine bakalım:

"Faşist yıkıma karşı mücadele, devlet yapısının yenilenmesi ve Hristiyan Demokrat Parti'nin iktidardan uzaklaştırılması sorununa bağlıdır. Çünkü, bu partinin liderleri, ordunun, polis ve yargının belirli kesimlerinin faşistlerle işbirliği yapmasını teşvik etmekte ve demokratik kurumu koruma görevinden fersah fersah uzak dalaplar çevirmektedirler. Burada, bütün ceza kanunu sisteminin yenilenerek Anayasa'nın özüne ve sözüne uyumlu hale getirilmesi, devlet işlerinin yönetiminin, ordunun, güvenlik hizmetlerinin ve polis bir birine sokulması talebi ön plana çıkmaktadır."

İtalya için böyle deniyor. Türkçesi ise "MC'nin düşürülmesi ve toplumun demokratikleştirilmesi".

TOPLUMUN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

Türkiye'nin emperyalist sistemi bağlı, az gelişmiş bir kapitalist ülke olduğu çok söylendi. Burada, "az

KAPITALİST DEMOKRASİYİ AŞMAK SORUNU GÜNDEMDE. KİMLERİ İÇİN KAPITALİST DEMOKRASİYİ AŞMAK ÇOK ZOR. ÇÜNKÜ BUNLAR, YALNIZCA ÇAĞIMIZIN DEĞİL 1789'UN DA GERİSİNDELER. GELİŞMELERİ, DEĞİŞMELERİ GÖREMİYORLAR. TÜRKİYE İÇİN BURJUVA DA BURJUVA DEMOKRASİSİNİN GÜNDEM DIŞI OLDUĞUNU DA GÖREMİYORLAR.

BURJUVA DEMOKRATİK İLKELERİ KATIKSIZ BİR BİÇİMDE BENİMSEYİP DESTEKLEMEK YANLIŞ DEĞİL. YANLIŞ OLAN, BUNLARIN HAYATA GEÇİRİLMESİNİ BURJUVAZİDEN BEKLEMEK. YA DA BURJUVAZİNİN BU İLKELERE SAYGILI OLMASINI BEKLEMEK.

gelişmişlik" ve "bağıllık" sözcüklerine dikkat etmek gerekiyor. Az gelişmişlikten kaynaklanan farklılık kendini çeşitli biçimlerde gösteriyor. Az önce, bürokrasi konusunda, Mishin'den yaptığımız alıntı bir örnek. Ancak, bağımlılıktan, sistemin içinde olmaktan kaynaklanan benzerliklere de eşit ölçüde dikkat etmek gerekli. Sistem daraldıkça, güçsüzlüştükçe gelişmiş kapitalist ülkelere özgü olguların kendi çaplarında az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkışı şaşırtıcı bir anarizm olmaktan uzaklaşıyor. Tekelci kapitalizmin bir ürünü olan faşizm, az gelişmiş ülkelerde de mayalanabilmesinin temeli burada. Emperyalist sistemin, sınırlarını başka türlü koruyabilmesine olanak yok.

Gelişmiş kapitalist ülkelere özgü oyunların, az gelişmiş kapitalist ülke sahnelerinde oynanmasına tek örnek faşizm değil. Başka uygulamalar da var. Bunların başında, "devlet aygıtının bürokratikleşmesi ve askerileşmesi" geliyor. Gelişmiş tekelci kapitalizm koşullarında olmasa bile, sistemin içindeki ülkelerde bu sürecin farklı bir ölçekle işlerlikte olduğunu söylemek mümkün. Bugün, dünya kapitalizmini Türkiye kapitalizmi ile, Türkiye kapitalizmini de Türkiye askeriyesi ile sıkı sıkıya bağlayan iplikler daha çok gözler önüne serilmiş durumda. Bağlar ne kadar sıkılaşsa kopuklara da o kadar çok rastlanıyor. Rüşvet olayları bunu gösteriyor.

Rüşvet olaylarına kapitalizmin geçici ya da önemli bir olgusu olarak bakmak doğru değil. Kimileri böyle bakıyor. Hele bu olaylara yalnızca kapitalizmi aklamaya yönelik alıcengiz oyunları olarak bakmak hiç doğru değil. Böyle bakanlar da var. Mishin, büyük iş çevrelerinin hükümeti etkilemede kullandıkları başlıca yollardan biri olarak "hükümet görevlilerinin parayla satın alınması" gösteriyor. Bunu "siyasal sistemin bir parçası" olarak gösteriyor.

Yüksek görevlilerin şu ya da bu yolla doğrudan ekonomik düzene bağlanmaları Türkiye'de de yaygınlaşıyor. Çünkü Türkiye kapitalizminin içinde bulunduğu bunalım, finansman ve pazar sorunlarının ulaştırıldığı boyutlara bu bütünleşmeyi zorunlu kılıyor. Bütünleşmeyi, Türkiye'de daha önce rastlanmayan nicel ve nitel boyutlara ulaştırıyor.

Bu olgunun demokrasi mücadelesindeki hedefler açısından çok büyük önemi var. Toplumun demokratikleştirilmesi sürecinin devlet mekanizmasından başlatılması zorunlu hale geliyor. Buna karşılık, devlet mekanizmasındaki girişimler, sermayeyi de hedef almak zorunda. Demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinin bütünlüğü burada.

BURJUVA DEMOKRASİSİNİ ÖZLEYENLERE

Bütünlük, "kapitalist demokrasiyi aşmak" görevini gündeme getiriyor. Kimileri için kapitalist demokrasiyi aşmak çok zor. Çünkü yalnızca çağımızın değil, 1789'un da gerisindedir. Gelişmeleri, değişimleri göremiyorlar. AP'nin bugünkü niteliğini göremedikleri gibi, Türkiye için burjuva burjuva demokrasişinin gündem dışı olduğunu da göremiyorlar.

Burjuva demokrasişine, kendine yakıştırılan özü 1789'dan önce kaybetti. Getirdikleri, kendisinin değil, işçi ve emekçi sınıfların mücadelesinin getirdikleri. En başta görülmesi gereken gerçek bu.

Görülmesi gereken ikinci gerçek, burjuva demokrasişinin de özünde bir sınıf diktatörlüğü olduğu ve bu özelliğini tehlike karşısında en açık biçimde sergilediği. En açık örneklerden biri Amerika. Amerikan devleti, coşkun bir demokratik devrimin içinde doğdu. Bu ülkede, devleti demokratik devrim yarattı. Ama bu devlet bugün uluslararası gericiğin merkezi, odağı. Marks yıllar önce şöyle diyordu:

"Amerikan devrimi, orta sınıflar için yeni bir yükselme dönemi açtı. Bu nedenle önderleri tarafından ileri sürülen demokratik ilkeleri hayata geçiremedi, özellikle de, köleliği ortadan kaldıramadı."

Burjuvazi için önemli olanın soyut ilkeler değil, somut işçi çıkarları olduğunu daha iyi ne anlatılabilir?

KAPITALİST DEMOKRASİYİ AŞMA YOLUNDA

Burjuva demokratik ilkeleri katıksız bir biçimde benimseyip desteklemek yanlış değil. Yanlış olan, bunların hayata geçirilmesini burjuvaziden beklemek. Ya da, burjuvazinin bu ilkelere saygılı olmasını beklemek. Bunun evrensel bir geçerliliği var. Türkiye için özellikle geçerli.

Sosyalistlerin bunu biliyorlar, yeterince vurgulamıyorlar. Önemli olan, gerçeği, kitlelere ve faşizme karşı olan tüm güçlere, siyasal örgütlere anlatmak. Türkiye'de CHP'nin demokrasi mücadelesinde yeri var. CHP'nin bu mücadeledeki gerçek varlığı bu gerçekleri anlamasına, savduğunu söylediği katıksız burjuva demokrasişini soyutluktan kurtarıp hayata geçirmesine bağlı. Unutulmaması gereken başka bir gerçek de şu: Demokrasi mücadelesi içinde olanlar, desteği ne "demokratik" kapitalist ülkelerden, ne de "demokratik" ya da medeni kılıklı yerli kapitalistlerden bulacaklar. Türkiye'de demokrasi mücadelesinin temel, itici gücü yalnızca işçi sınıfı. Uluslararası planda ise dünya sosyalist sistemi.

Karadeniz Bakır İşletmeleri Anonim Şirketi'nin 8. Ortaklar Genel Kurul toplantısı 26 Mart 1976 Cuma günü Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları toplantı salonunda yapıldı. 1975 yılını 261 milyon TL. zararla kapatan şirketin Genel Kurulu oldukça tartışmalı geçti.

Genel Kurul'da divan başkanlığı yapan Şirket İdare Meclisi Başkanı, murahhas aza Davut Akça sık sık "tarafsız"lığını unutarak ortakların konuşmalarını engelleme yoluna gitti. Bu davranışlar, ortakların sert tepkilerine yol açtı.

Divan, eleştirileri kendi istediği doğrultuya çekmek için büyük bir çaba gösterdi. Bir ara tüm suçun işçilerin üzerine atılmak istenmesi ve bunun kimi ortakların büyük tasvibi ile karşılanması da hayli ilginçti.

Çalışma raporunun eleştirisinde en son söz alan şirket ortaklarından Mithat Görkem'in konuşması, başta divan başkanı olmak üzere tüm yönetim ve denetim kurulu üyelerini ürküttü. Görkem'in konuşması, özellikle divan başkanlığı tarafından engellenmek istendi. Bu arada divan başkanı Davut Akça'nın "sayın Görkem, bakin sizden önce söz alanlar ne güzel konuştular, siz de o yönde konuşun" demesi de hayli ilgi çekti.

Ancak şirketin ortaklarının büyük çoğunluğu bu engellemelere şiddetle karşı çıktılar. Uzun tartışmaların sonra sözlerine devam edebilen Görkem'in konuşması, diğer ortaklar tarafından büyük bir ilgi ile izlendi.

Mithat Görkem'in, engellenmek istenen ve genel kurulda tartışılmasına neden olan konuşması şöyle:

Mithat Görkem: Karadeniz Bakır İşletmeleri'nde Neler Oluyor?

KBİ ; MC'NİN YENİ ÇİFTLİĞİ

Sayın Başkan,
Sayın Genel Kurul üyeleri
Sayın Basın mensupları;

Bu hesap yılında da yine, milyonlarca liralık zararlar çıkıyor karşımıza Yönetim Kurulu.

Bu dönemde yine hiçbir şey verilmiyor bizlere zarardan başka. Bir sürü tutarsız gerekçelerle gelinyor karşımıza. Bunlara gerekçe denilebilirse tabii.

KBİ'nin yaşıtılabilmesi Hazine yardımlarıyla sağlanmaya çalışılıyor. Son olarak 45 milyon liralık hazine yardımı yapıldı.

MC Hükümeti'nin işbaşına gelmesinden bu yana, birçok usulsüzlükler yapıldı. KBİ bir çiftlik gibi kullanılmaya başlandı ve halen kullanılmakta.

SERMAYEDEN YİYEN BİR KURULUŞ

Sayın Genel Kurul üyeleri; % 54 hissesine Devletin sahip olduğu KBİ'nin 115 milyon 824 bin liralık hissesi muhtelif ortaklara ait. Kimimiz, Almanya'da çalışarak kazandığımız paraları, kimimiz emekli ikramiyelerimizi, kimimiz dışımızdan tırnağımızdan artırdığımız, çocuk çocuğumuzun nafakasını yatırdık bu tahvillere.

Tüm bu paralarımızı yatırırken yurdumuzun biraz daha kalkınmasına katkıda bulunabilecek bir işletmenin açılması, birçok kişinin burada iş bulabil-

mesine olanağımız ölçüsünde katıldığımız için mutluyduk. Ancak kuruluşundan beri en karanlık dönemini MC iktidarı zamanında yaşayan KBİ yokolmanın içine girmiştir.

Bunun nedenleri nelerdir? Kısaca bunlara dokunmakta yarar var.

İşletmenin zararı 1974 yılı sonunda geçmiş yılların tüm zararı olarak 15 milyar 336 bin 5 lira 81 kuruş olmuş, buna karşılık MC Hükümetinin işbaşında olduğu 1975 yılında ise zarar 261 milyondur. Böylece 600 milyon lira sermaye ile kurulan işletmenin bugün için toplam 411 milyon 607 bin 810 lira 96 kuruş zarar olmuştur. İşletmenin kalan sermayesi ise 189 milyon liradır. Yani işletmenin 261 milyon lirası MC Hükümeti döneminde işbaşına gelen yeteneksiz, çoğunluğu sağcı idarecilerin yönetimi sayesinde kaybolmuştur. Bunun hesabı yönetim kuruluna verilmelidir.

ULUFE DAGITILYOR

Sayın Genel Kurul üyeleri;
MC Hükümeti işbaşına gelir gelmez yakınlarına ulufe dağıtmaya ve bunları zengin etmeye başlamıştır. Bu ulufe dağıtımının bir örneği de ortağı bulunduğumuz işletmede ortaya çıkmıştır. MC Hükümeti döneminde İşletmede 55 milyon liraya çıkacak bir dekapajjisi, Hükümetin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile tanınan bir müteahhidi 110 milyon liraya ihale olunmuştur.

SAKLAMAK İÇİN GÖZ ÖNÜNE KOYMAK

NEVZAT ŞENOL

Son aylarda CIA raporları, rüşvet listeleri, yolsuzluklar alabildiğine yayılıyor....Haberleşme araçlarında gün geçmiyor ki bir CIA skandalı, bir yolsuzluk belgesi yayınlanmasın.

Halen dünyayı yönlendirmek gayretinde olan kapitalist-emperyalist sistem artık kokusuyor.....kokuyor...

Dünyada devrimci mücadelenin kazandığı mevziler, tarihin akışını hızlandırırken, emperyalizm kendi içinde çözülüyor.

ABD Senatosu, bir bakıyorsunuz CIA'nın hangi ülkelerde hangi devlet adamlarını öldürterek, ya da hangi ülkelerde kargaşalık yaratarak ABD'nin çıkarlarını korumaya çalıştığını koyuveriyor ortaya. Gene ABD Senatosu, hangi şirketlerin mal satılabilmek için hangi ülkelerde kişilere rüşvet dağıttığını belgelen-diriveriyor.

Bu, tarihin akışını durduramayacağını bilen emperyalizmin teknokratlarına özgü yeni bir zarfın kazanma uygulaması mı?... Yoksa bir kurtuluş (ki mümkün değil) umudu mu?

İşçi ve emekçi kitleler emperyalizmin oyununu bozacak güncel ipuçları yakaladıklarında, bu ipuçlarını daha da açığa koyuverip ipin boşluğundan zaman kazanmak ve gergin ipin deşetli sarımsından kurtulmak gayretli boşunadır.

Tarihin şamarına aldırılmazlık mı edeceksin, et... Sonuç: "Çabalama kapatan, ben gidemem."

Sömürü düzeninin evrensel bir çöküşüne girdiği şu dönemlerde, emperyalizm kirli çamaşırlarını kendisi dökmeye başladı ortaya. Bundan da çıkar sağlama çabası içinde.

Hani bir düşünelim... Küçük bir köyde bir dul kadın, bir erkekle gizli ilişki kursa ve de bu ilişki biraz duyulsa. O köyde yer yerinden oynar. Ama aynı

kadın birçok kişiyle ilişki kursa ve bu açıkça bilirse; orospuya çıkar adı ve durumu kanıksanır artık kadının.

İşte emperyalizmin gebermek üzere olduğu dönemde, onun yol göstericisi olsa böyle bir yozlaştırma yönteminden medet umuyorlardı.

CIA'nın bir gizli işi mi çıktı ortaya. Daha bir yığın gizli işi çıksın ki, üzerinde durulamayacak hale gelsin sorunlar, kanıksansın. Bu arada yeni yöntemlerle CIA biraz daha sürdürebilsin işini.

"Bir şey en iyi saklamak, gözününe koymaktır" diye bir deyim vardır. Böyle bir yöntemi mi deniyor CIA?

Ama yukarıdaki deyimde geçen "göz önündeki gizli şey"i görmemek, avançça bakınmak alışkanlığında olanlar için geçerlidir. Oysa bugün insanlar kendi sınıflarının bilimsel gözlüğüyle bakıyorlar dünyaya.

Bugün Türkiye'de de emperyalizmin uzantıları aynı yöntemleri kopya ediyorlar.

Bir yolsuzluk mu açıklandı.... Üstüne üstüne gideceksin. "Yavaş hızlı" örneği. Ve de yozlaştırıp konuyu kanıksattıracağsın. Bu pek kolay olmuyorsa başka olaylar yaratıp unutturacağsın. Gençler ölecek sokaklarda, okullar kapanacak, "el koyarım okullara" diyeceksin, grevler engellenmeye, işçiler birbirine kırdırılmaya çalışılacak. Hattâ ve hattâ "şecat arzederken sirkatin söyleyip" "o da çaldı" diyerek, kendi çaldığını mazur gösterme gayreti ve telaşıyla yaptığını ortaya dökeceksin.

Ne yaparsa yapсын emperyalizm ve onun sistemi içindekiler ömrünü uzatamayacaktır. İşçi ve emekçi kitlelerin örgütlü ve bilinçli mücadeleleri bir hayat ağacı gibi yükselirken, emperyalizmin mezar toprağına da kök salacaktır. Bu böylece biline.

BİR SENDİKA DÜŞMANI DAHA

Eskişehir'de bulunan Murgul Otel işçileri patronun anti-demokratik baskıları ve bazı ekonomik talepleri için 20 Mart 1976 Cumartesi günü greve başlamışlardır. Bunun üzerine patron da işçilere karşı lokavt uygulamasına geçmiştir.

OLEYİS Sendikasına üye işçilerin toplu sözleşme çağrılarını uymayan patron, Otel'de çalışan 21 işçiden 3'ünü işten atmıştır. Çoğu 15 senelik işçi olan ve 1200 lira brüt ücretle çalışmakta zorunda bırakılan otel işçileri ikisi bayan olan 3 arkadaşlarının tekrar işe alınmasını şart koşmaktadır.

İşçilerin en doğal ekonomik haklarını vermekten kaçan ve bu arada anti-demokratik uygulamalara başvuran Büyük Otel Koll. Şti. patronlarından İlhami Gamgam, işçilerin birlik ve beraberliğini kırarak korkmuş olacak ki, "Size sendikamızın istediğinden fazlasını vereyim, ama sendikadan vazgeçin" demektedir.

Örgütlü mücadelenin en büyük silah olduğu bilincinde olan Büyük Otel işçileri "Üç arkadaşımız yeniden işe alınmıyca, haklı ekonomik taleplerimiz kabul edilinceye ve patronun anti-demokratik uygulamaları son buluncaya kadar mücadelemizi sürdüreceğiz. Patron örgütlü mücadelemizden ürkmekte. Bizim birlik ve beraberliğimizi hiçbir zaman bozamazcağıdır. İsteklerimiz kabul edilinceye kadar direneceğiz." demektedirler.

Büyük Otel işçileri 1963 yılında çıkan grev ve lokavt yasasından sonra Eskişehir'de ilk yasal grevin öncülleri olmuşlardır. (Büyük Otel'in o zamanki adı Gamgam Otel'di.)

TIP Eskişehir İl Örgütü grevci işçilerin yanında olduğunu ve onların haklı direnişlerini destekleyeceğini kamuoyuna bildirmiştir.

"Örgütlü mücadelemiz en büyük silahımızdır".

BUYUK OTEL GREVCI İŞÇİLERİNDEN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NE AÇIK TEŞEKKÜR

Türkiye'deki gerici kapitalist iş-adamlarından sadece birisi olan fabrika-tör İlhami Gamgam'ın Büyük Otel işçilerinde çalışan biz emekçiler, 20 Mart 1976 günü grev uygulamasına başladık. Biz bu uygulamaya iten sebepler, sadece bugün doğmuş sebepler değildir. Tarihîn özünden kaynaklanan emek-sermaye ilişkisinin yalnızca somut bir parçasıdır. Biz, sorunlarımızı tüm yurtseverlerin sorunlarından ayrı olarak mütalâa etmiyoruz. Biz inanıyoruz ki, tüm işçilerin kurtuluşu sağlanmadan, bizim kurtuluşumuzdan da bahsedilemez.

Grev uygulamasına geçtiğimiz saat itibaren bizi şahsen ziyaret eden başta Türkiye İşçi Partisi Eskişehir İl Başkanı ve diğer yönetici ve üye arkadaşlar bizlere büyük moral desteği verdiler. Ayrıca bu desteklerini kamuoyuna resmen açıklayarak lehimize kamuoyu yaratılmasına da büyük katkıları olmuştur.

Biz grevdeki işçilerden hiç bir yardımlarını esirgemeyen TIP Eskişehir İl Başkanı ve tüm TIP üyesi arkadaşlarımızı derгимiz YÜRÜYÜŞ aracılığı ile açık teşekkürlerimizi sunarız.

Büyük Otel Grevci İşçileri

Yani işletmenin 55 milyon lirası bir müteahhide peşkeş çekilmiştir.

Bu ihale işi Ankara Savcılığınca açılan bir soruşturma konu olmuştur. Peki bize kim verecektir bunun hesabını? Tabii ki yönetim kurulu. Şimdi yönetim kuruluna bu konuda bir soru yönelmek istiyoruz. Bizlere ait bu 47 milyon lirayı ne hakla ve kimlere dağıtacak bir müteahhide peşkeş çektiniz? Bu ihale işi nasıl ve ne şekilde, kimlerin aracılığı ile olmuştur? Bu müteahhide Yönetim Kurulu'na kimler empoze etmiştir? Şie MC Hükümetinin işbaşına getirdiği yöneticiler, piyasa fiyatı 63 milyon lira olan Murgul Çakmakçaya İşletmesindeki dekapaj işini cevher üretiminde dar boğazla karşılaşma olasılığı olmasına ve zaman içinde KBI'nin kendigüçlüyle de bu hafriyatın yapılabileceği belirtilmesine karşın, ve ihale komisyonunca Şirketin finansman durumu ve verilen fiatın çok yüksek bulunması nedeniyle ile 3 defa reddedildiği halde iş makinaları parki işi KBI'nin yardan fazla oranında sahibi olan MC Hükümeti yakını bir müteahhide verilmesine ve hem de 110 milyon liraya ihale edilmesi için kimler basılda bulunmuşdur? İhale komisyonunun reddettiği bir işin müteahhide verilmesinde kimlerin aracılık ettiği merak konusudur. Yönetim Kurulunun buna vereceği cevap mutlak ilgiç olacaktır. Ve bizler bunu cevabını beklemekteyiz.

DÜNYA KAZAN, KBI YÖNETİCİLERİ KEPÇE

Sayın Genel Kurul Üyeleri, İş bu kadarla kalmamaktadır. Daha aydınlatılması gereken birçok noktalar bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de gezilerle ilgilidir. Sözüm ona tetkik gezilerine de bir değinmek gerekli. Daha aşağıda da açıkça belirteceğim gibi KBI ana tesislerinde revizyon gerekçesiyle üretim durdurulmuştur. Üretim durduğu bir dönemde işletme yönetimine MC Hükümetinin getirdiği yöneticilerin büyük bir bölümü yurt dışına tetkik gezilerine çıkmıştır. Genel Müdür Enver Eke, İdare Meclisi Başkanı Davut Akça, Genel Müdür Yardımcısı Uğur Bilgin Güney Amerika ile Afrika'ya, ve İdare Meclisi üyeleri Hikmet Eşiz ile Sami Erdem de Ateş tuğlarını incelemek üzere Avusturya'ya gitmişlerdir. Şimdi bu gezilere biraz eğilelim. Gezilerin herşeyden önce gerçekten tetkik gezisi olmak zorunluluğu var. Bunun için de teknik elemanların bu gezilere giderek olumlu raporlarla dönmeleri gerekmektedir. Yoksa turistik gezilere döndürülen tetkik gezileri sadece gidenlere yarar sağlar. Bankacıların ne kadar olumlu tetkikler yapacağı da bellidir. Şimdi yeniden bir soru yönelmek gerekli yönetim kuruluna: Sanırım cevaplamak zahmetine katlanırlar. Bu gezilere gidenler dönüşlerinde ne gibi sonuçlarla dönmüşlerdir? Gezilerin İşletmeye getirdiği yararlar var mıdır? Geziler sonunda işletmenin zararlarını giderici, üretimi artırıcı hangi raporlar verilmiştir? Bu raporlar açıklanabilir mi? Tabii bunlara verecek cevapları yoktur sanırım Yönetim Kurulunun. Zaten olamaz da. Zira, turistik gezilere dündü len bu tetkik gezilerinden hiçbir sonuç çıkmassa beklenemez. Ancak verecek bir cevap vardır. Şimdi cevaplanmasını istediğimi soruya gelelim: Bu gezilerin iş işletmenin bütçesinden ne kadar harcama yapılmıştır? Yönetim kurulu bunun cevabını vermelidir.

SUÇLU İŞÇİLERİ Mİ?

MC Hükümeti'nin işbaşına gelmesinden sonra başta Genel Müdür ve Yardımcıları olmak üzere gerek genel müdürlük ve gerekse Samsun İşletmesi'nde toplam 500'e yakın teknisyen, teknik eleman ve kalifiye işçinin işine son verilmiştir. Üretim bu dönemden sonra düşmüştür. Bunun nedenlerini de incelemek bizlerin hakkıdır. Şimdi bu konuya değinelim: MC Hükümeti'nin Genel Müdürü ve İdare Meclisi üyeleri genel kurula sundukları çalışma raporunda üretime düşüklüğü Samsun'daki direnişe bağlamaktadırlar. Ancak üretimdeki düşüklüğün asıl nedeni, hiçbir direnişin grevin olmadığı Murgul İşletmesi'ndeki konsantrite üretiminin, programın ancak % 65 ve % 20 oranlarında gerçekleşmesindedir. Şirket yöneticileri, Samsun tesislerinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini konsantrite DİSK'e bağlı Türkiye Maden İş Sendikası ve o tarihte başımızdan olan karşı sendika arasında çıkan ihtilafı körükleyip işçiler arasında provokasyona girişmişler ve işletmedeki sendikal çalışmaların öncülüğünü yapan bazı teknik elemanların işine son verilmesiyle işyerinde büyük bir direnişe neden olmuşlardır. Direniş sonunda DİSK üyesi yüzlerce yetmişmiş, kalifiye işçi, teknisyen ve mühendisin işine son verilmiştir. İşlerine son verilen bu elemanların yerine tamamı MC yanlısı ve çoğunluğu Ölkü Ocaklarından iyi hal belgesi kalifiye olmayan ve çalışma raporunun birçok yerlerinde de değinildiği gibi yetiştirilmeye ve eğitime gerekisim duyulan işçiler alınmıştır. Söz konusu Ölkü Ocaklarından da kendi adaylarının işe alınması konusunda zaman zaman birbirlerine girdikleri karşılıklı tabanca çektileri bu konunun da mahkemeye intikal ettiği ve Samsun'da yeniden ortaya çıkan huzursuzluğu, Genel Müdür'ün bu şimdiki yatıştırıldığını öğrenmiş bulunmaktaydı. Esasen yetmişmiş eleman eksikliği olan şirketle haksız yere işlerine son verilen işçilerle bu eksiklik daha da artmıştır.

Çalışma raporunda da görüldüğü gibi, yıllar itibarıyla gösterilen üretim miktarlarında bir önceki yıla göre artış olması gerekirken hiçbir işçi direnişi olmayan Murgul İşletmesinde daha da düşük bir seviyeye inmiş, hatta yıllık programa göre % 20 gibi çok düşük bir istihsal gerçekleştirilmiştir. Ancak, Murgul'daki üretim düşüşüne iş her yıl olduğu gibi, bu yıl da çalışma raporunda kalifiye eleman azlığı ve yedek malzeme noksanlığı olarak belirtilmiştir. Yılda yatırımları ile birlikte 700 milyon liralık harcama yapılan bir Anonim şirkette hâlâ personel ve malzeme noksanlığından bahsedilmesi ve bir çözüm getirilmemesi hayret vericidir.

PERSONEL VE MALZEME NOKSANLIĞI

Murgul'daki üretim azlığı nedeniyle Samsun tesislerinde işlenecek yeterli konsantrite olmaması sonucu zaten durdurulması düşünülen tesiste, işverehin de kıstırttığı işçi direnişi, huzur gibi yöneticilerin imdadına yetmişmiş ve üretimdeki bütün aksamaların suçlu işçi direnişine yüklenmiştir.

VE SORUYORUZ

1975 yılı sonunda, 411 milyon TL zararı, 2 milyara yakın borcu olan bir şirketin işletmelerindeki teknik sorunların çözümü yerine, ihtiyaç duyulduğunda teknik elemanların gitmesi gereken gezilere, İdari kademedeki yetkililerini göndererek bu tip verimsiz ve büyük harcamalarda bulunan, diğer üretimleri çok düşük seviyede olduğu ve Murgul damat yatışında daha yüksek tenörli cevher bulunduğu halde Murgul Çakmakçaya cevher işletiminin ön plana alarak dekapaj işini getirdiği 55 milyon lira civarında zarara sokacak bir ihaleyle müteahhide vermesi MC yanlısı yöneticilerin diğer kuruluşlardaki davranışlarından da görüldüğü gibi dikkat çekicidir.

Çalışma raporunda sadece Şirket murakıplarına bir paragraf halinde gösterilen ve 600 milyon liralık öz sermayeden 411 milyon lirasını kayıp ve konuya ilişkin Türk Ticaret Kanunlarına göre yapılması gereken işlemler konusunda anlaşılması kadaryla idare meclisinde değinilmeye bile gerek duyulmamıştır. Oysa 600 milyon liralık şirket sermayesi 2/3 kayıpla 189 milyon liraya inmiştir.

Şirket için çalışmaktan ziyade kendilerini için çalışanlar, ilk kez şirket için çalışmalı ve yukarıdaki sorunlarımızı cevap verme cesaretini göstermelidir.

KARŞI DEVRİM AĞINDA YENİ BİR DÜĞÜM: ARJANTİN

Isabel Peron. Lopez Rega

Arjantin'deki ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım 1975 yılının sonlarında bir dönüm noktasına gelmiş bulunmaktadır. Gündemdeki tercih şudur: ya anayasal demokratik rejim korunacak, yada gerici bir darbe gelecek, büyük bir iç savaş tehlikesi doğacaktır. Hükümetin emperyalizme verdiği ödünlenden sonra, baskı ve terörün de tırmanması hükümetin kesinlikle teslim olduğu ve bir darbenin kaçınılmaz hale geldiği anlamına gelmemekle birlikte, tehlike giderek büyümektedir.

1975 yılı içinde binden fazla kişi katledilmiştir. Arjantin Komünist Partisi'nin 8. ulusal konferansının da belirttiği gibi, gericilik, oligarşi ve emperyalizm iktidarı gasbetmeye hazırlanmakta ve kitlelerin eylemlerini terör yoluyla sindirmeye çalışmaktadır.

Arjantin'de faşist bir darbenin hazırlanıyor olması, kıtanın 'güney konisi'ndeki diktatörlükler ağını pekiştirmeye, Patagonya'nın petrol yataklarına el koymaya, Peru'daki devrimci dönüşüm sürecini ve kıtadaki diğer ülkelerdeki olumlu gelişmeleri dengelemeye çalışan Amerikan emperyalizminin global strateji ve taktiğinin bir parçasıdır.

Bu amaçla, Şili'de "Vatan ve Özgürlük", Brezilya'da "Ölüm Birlikleri" ve Arjantin'de "Antikomünist İttifak" (AAA) türünden "yan - resmi" elitli çeteler oluşturulmaktadır. Bunlar CIA tarafından kurulup silahlandırılmakta, uluslararası tekelere ve yerel oligarşiye bağlı olarak çalışmaktadırlar.

Şili'de olduğu gibi Arjantin'de de bir "istikrarlaştırma" politikası uygulanmaktadır. Büyük toprak sahipleri, kamyon sahipleri açıkça komplocu nitelikte grevler düzenlemektedirler. Öte yandan, hükümette, sendikalarda ve üniversitelerde yer alan tüm sol, demokrat, anti - emperyalist unsurlara karşı Mac Carthy'ci bir kampanya yürütülmektedir.

Partimizin 8. Ulusal Konferansına sunduğu bir raporda Yoldaş Jeronimo

Arnedo Alvarez'in de belirttiği gibi, bunalımın ağırlaşması için iki aşırı - sağ akım elele çalışmaktadır. Bunlar, bir yanda Lopez Rega'nın gizlice yönettiği hükümet içindeki gericiler; diğer yanda da Peronizm'in dışında kalan her türden sağcılardır. Birinciler Pinochet türü bir darbe için uygun anı bekleyenler için gerekli ortamı hazırlamaktadırlar.

MAYIS 1973'TEN SONRA

Kitlelerin baskısıyla hapisane kapılarının açıldığı, siyasal tutukluların salındığı ve baskılara olanak sağlayan yasaların kaldırıldığı 1973 Mayıs'ından bu yana ülkede neler olup bitti? Bunun cevabı şudur: 1973 seçimlerinde oyların yüzde 80'ini alan hükümet, oligarşinin ve emperyalizmin baskılan sonucu (özellikle Heron'un ölümünden sonra) giderek sağa kayd. Hükümetin içindeki, emperyalizmin işbirlikçisi sağcı unsurlar, iç ve dış politikada demokratik ilkelerin giderek terkedilmesini sağladılar. Kamu özgürlükleri kısıtlandı, baskı yasaları yeniden uygulamaya kondu. Ulusal Kongre'nin onayından geçirilmeyen süresiz sıkıyönetim getirildi.

Komünistler, ve Peroncular da dahil anayasaya ve demokrasi yanlı güçler baskının hedefi oldular. 1974 Kasım'ından bu yana 8000 kadar siyasal tutuklu hapishanelerde tutuluyor.

Baskı ve terörün sınıfsal niteliği, gericilerin, büyük işçi direnişlerini hunharca bastırılması, işçi liderlerine kişisel terör uygulamaları, ve baskıların özellikle işçi sınıfı ve komünistler üzerinde yoğunlaşmasıyla giderek daha da açığa çıktı.

MAOİZMİN KOKUŞMASI

İktidardaki Peronist Parti'nin em gerici kesimleri ve muhalefetteki faşistler elele çalışırken, Maoist bölücü grupların da desteğini almaktadırlar. Bu, onların siyasal yozlaşmalarının verdiği ucu göstermektedir. Bu gruplar, hayali "Rus yanlı darbe" ithamlarına katılarak Lo-

ARJANTİN'DE ORDU KOMUTANLARI: EMPERYALİST MİHRAKLARDA UZUN SÜREDİR HAZIRLANAN VE BÜTÜN DÜNYANIN BEKLER HAJE GELDİĞİ DARBİYİ GEÇEN HAFTA GERÇEKLEŞTİRDİLER. LATİN AMERİKA'NIN GÜNEY KESİMİNDE DİKTATÖRLÜKLER AĞINA BİR YENİSİNİ EKLEYEN BU GELİŞME, BİR YANDAN DA, "PERONİZM"İN POLİTİK SONU OLDU. AŞAĞIDA, SON GELİŞMELERİ ÇOK ÖNCELERDEN HABER VERMİŞ VE GEREKLİ ÖNLEMLERİN ALINMASI İÇİN SÜREKLİ UYARILARDA BULUNMUŞ OLAN ARJANTİN KOMÜNİST PARTİSİ'NİN, MERKEZ KOMİTESİ YEDEK ÜYESİ ALBERTO KOHEN'İN BUNDAN BİR AY ÖNCE YAYINLANAN BİR YAZISININ ÖZETİNİ BULACAKSINIZ.

pez Rega ile aynı ağzı kullanmaktadırlar. Maoizmin topyekün kokuşmasını, faşist ve gerici emperyalist unsurlarla bu uzlaşmalarından daha açık hiçbir şey kanıtlayamaz.

SERÜVENCİLİĞE KARŞI

Terör ve baskıya karşı mücadele, kitle eylemleri dahil çok çeşitli biçimler almıştır. Ideolojik planda komünistler, anti - komünizmin bütün belirşilerine karşı da mücadele etmektedirler. Çünkü anti - sovyet provokasyonları en ufak bir hoş görme genel demokratik mücadeleyi zayıflatır. Öte yandan, bazı siyasal çizgilerin sabırsızlıklarından yararlanmak isteyen düşmanın bölücü çalışmalarını da teşhir ediyoruz. Bu çizgilerin mensupları, mevcut durumda çıkış yolunu görmekte ve istenenin tam tersi sonuçlar verecek serüveni eylemlere kolaylıkla kıskırtılmaktadırlar.

Yoldaş Alvarez'in de belirttiği gibi, terörün sağcılar tarafından yönetildiğine kuşku yoktur. Kimilerine göre, ge-

rilla mücadelesi faşist teröre karşı bir cevaptır. Fakat bu görüş hem yanlış hem de tehlikelidir. Çünkü darbecilerin değirmenine un taşır. Hiçbir yerde ve hiçbir zaman, iradeciliğin bir biçimi olan "gerilla için gerillacılık" devrimin motoru olmamıştır.

ÖNERİ, KİTLE EYLEMLERİ

Gericiliğin geriletilebileceğini de neylerimiz bize göstermiştir. Bugünkü durumda yeni olan yan, kitlelerin faşist cinayetlere anında, gözüpük ve birlik içinde tepki göstermeleridir. Grevler, kitlesel toplantılar, protesto yürüyüşleri, orduya karşı girilen eylemler, siyasal tutukluların bırakılmasını, kayıp kişilerin hayatının kurtarılmasını sağlayabilmektedir.

Bir darbe hala engellenebilir, yada olduğu takdirde boş çıkarılabilir. Ne var ki, bazı demokratik liderlerin dar sınıf çıkarlarından kaynaklanan taviz eğilimleri ve kararsızlıklar, bu olanağı azaltmakta ve halkçı güçlerin birliğini zedelemektedir.

Dışmanlık Siyasetinin Mimarı

SBKP'NİN 25. KONGRESİNİN TAMAMLANMASINDAN SONRA

SBKP'nin 25. Kongresinin yanırları devam ediyor. Bu arada, burjuva basının organlarında, "Sovyetler Birliği'nin Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerini gerginleştirmek istediği" biçiminde yorumlar yaygınlaştırılıyor. Sovyetler Birliği'nin Maoizme karşı tutumunda bir değişiklik olduğu izlenimi yaratmaya çalışan bu çabalar Sovyet basınında yorumlara konu oluyor. Sovyet gazetecisi Yuriy Sterligov'un bu konudaki bir yorumunu aşağıda okuyacaksınız.

Çeşitli ülkelerde

CEZAYIR

Cezayir Genel İşçi Sendikası (UGTA), 15 Mart'ta yayınladığı bir bildiri-
de, Cezayir emekçilerinin başkanı Huari
Bumedjen'in izlediği politikayı destek-
lediğini açıkladı. Bildiri'de: "Cezayir
emekçileri, kardeş Huari Bumedjen'in
bilgi ve açık görüşlülükle yönlendirdiği
devrimci yönetimin iç ve dış politikasını
bütünüyle desteklemektedir" denmekte-
dir. UGTA, "tarım devriminin, sanayi
devriminin ve kültür devriminin bütün
kazanımlarını, ayrıca hastanelerin para-
sızlaştırılması, ücretlerin artırılması gibi
önlemleri" olumlu bulmaktadır. UGTA,
ayrıca, "emperyalizmin ve gericiliğin
tüm manevralarını hüsrana uğratmak
için giriştiği seferberlikle, bütün bu
kazanımların savunmak üzere söz
vermektedir."

ITALYA

Roma'yı da içine alan Latium böl-
gesinde, Komünist ve Sosyalist partiler

bir koalisyon hükümeti oluşturdular.
Böylece, İtalya'nın 20 bölgesinde Komün-
ist Partisinin yerel hükümete katıldığı
bölgelemler sayısı 9'a çıkmış olmaktadır.

SOVYETLER BİRLİĞİ

Sovyetler Birliği Bilimler Akademi-
si, SBKP Merkez Komitesi sekreterlerin-
den ve Politik Büro üyesi Mihail Suslov'u
"Karl Marx" altın madalyasıyla ödüllendirdi.

PORTEKİZ

Portekiz Komünist Partisi'nin önce-
ki hafta Lizbon'da 1000 delegenin ka-
tılmasıyla yapılan ulusal konferansında
ülkede siyasal durum değerlendirildi.
Bütün ülkeden gelen 4000 kadar devletli-
ninde izlediği konferans, oybirliğiyle bir
belge kabul etti. Belgede, "Portekiz'in
seleceğinin büyük ölçüde 25 Kasım ya-
sama seçimlerine bağlı olduğu" belirtildi.

URUGUAY

Montevideo'daki faşist diktatörlü-
ğün, kitle halinde yapılan son tutukla-
malardan sonra gizli "marksist" örgüt-
lerin dağıtıldığını açıkladığı sıralarda,
Uruguay Komünist Partisi'nin bir bildiri-
si önceki hafta ülkenin belli başlı kent-
lerinde gizli olarak dağıtılmıştır. Urugu-
ay'da bir "savaş hali" nin sürdüğü, A-
merikan uzmanlarınca yönetilen siyasi
polislin yüzlerini gizleyen maskelerle ça-
lıştığı bildirilmektedir.

Baskıların her geçen gün arttığı sı-
ralarda yayınlanan UKP bildirisinde, işçi
sınıfının, tüm demokratik, siyasal, top-
lumsal ve dinsel güçlerin, "ülkeyi kur-
tarmak ve kan banyosuna son vermek

için" birleşmesi çağrısı yapılmaktadır.
Bildiri, "işçence ve cinayetlere, adam
kaçırma ve tutuklamalara son verilmesi
ve politik bir çıkış yoluna girilmesi ge-
rektiği, aksi takdirde ülkenin telafisi
imkansız bir ucuma yuvarlanacağı"
belirtilmektedir. Daha sonra şöyle den-
mektedir:

"Almaşıklar çok açıktır: Ya özgür-
lük ve demokrasi yada faşizm; ya ba-
ğimsizlik yada sömürge olmak; ya hal-
kın gelirlerinin yükselmesi yada açlık ve
sefalet."

Uruguay Komünist Partisi, geniş bir
anti - diktatöryal cephenin kurulmasını
önermekte ve bütün militalarını "son
derece tehlikeli ve zor olan şu anda saf-
ları silaştırma"ya" çağırılmaktadır.

25. KONGRE VE MAOİZM

SBKP XXV. Kongresi'ne Çin'in yö-
nelttiği eleştiriler biraz fazla sert değil
mi?

Sovyetler Birliği ile Çin arasında iliş-
kiler kurulması olasılığı böylece sıfıra
indirmiş oluyormuyorkan?

Kongre sırasında yabancı yorumcu-
ların zihnine takılan sorularda bunlar.
Şimdi, sanırım ki, Kongre belgeleri üzeri-
ne soğukkanlılıkla ve dikkatle eğiline-
bilir. Uluslararası ve iç birçok sorunun
Çin Halk Cumhuriyeti ve maoizmle iliş-
kiler konusunda açık ve ilkesel nitelikle-
rini ortaya koydukları şu günlerde, bu
yapılmaya da.

BREJNEV'İN SÖZLERİ

SBKP Merkez Komitesi Genel Sek-
reteri Leonid Brejnev, Kongre delegelerine
yaptığı konuşmada, şimdiki Çin
yöneticilerinin politikasını, "sosyalist ül-
kelerin çoğunluğuna karşı bir politika"
olarak nitelendirmişti. "Dahası da var -

demisti Brejnev - dünyanın en uç geri-
ciliğinin tutumuyla birleşmektedir mao-
izm....

Pekin'in, yumuşamayı ortadan kal-
dırmak, silahsızlanmayı önlemek, dev-
letler arasında güvensizlik lohumları ek-
mek, bir dünya savaşı provokasyonu
yapmak ve bu savaşın ateşinde ellerini
ısıtmak konusundaki çabaları, dünyanın
tüm barışsever halkları için büyük bir
tehlike arz etmektedir."

Hiç kuşkusuz, "soğuk savaş" dön-
eminin kalıntıları ortadan kaldırmak
için bunca gayret sarfeden ve gelecek
kuşakların yaşamından savaşı silmeyi
kendilerine yüce amaç edinen SSCB ve
sosyalist işbirliği ülkeleri, Pekin, barış
için savaş programını gözden düşürmeye
çalışırken, bir cepheleşmeyi tahrik eder
ve savaş üzerine hesaplar yaparken, ta-
rafsız kalamazlar.

Moldavya Komünist Partisi delegas-
yonu başkanı Ivan Boduyl'un da belirt-
tiği gibi "maoistlerin eylemlerini ilkesel

olarak onaylamadığımızı ifade etmemiz
yurt dışında kimilerinin hoşuna gitme-
yebilir... Ama bugün artık apaçıktır ki,
Mao kliğinin ayrılıkçı, hegemonyacı çabala-
rının temelinde bilimsel bir anlayış
değil, ikinci bir anti-sovyet politika ya-
maktadır. Böyle bir politikanın uygulan-
ması, kaçınılmaz olarak gericilik ve serü-
vencilikle uzlaşmayı getirir.

Birçok kongre delegesi, maoist ide-
olojinin ve bunun pratiğinin, marksist-
leninist öğretiyi ters düştüğüne, ona
açıkça düşman olduğuna dikkati çek-
tiler.

YANLIŞLARLA UZLAŞILAMAZ

Sovyetler Birliği, ideolojik düşman-
larına karşı, 20. yüzyılın şafağın-
da olduğu gibi aynı uzlaşmazlık ve ka-
rarlılıkla mücadele edeceğini gizleme-
mektedir. Bu düşmanlardan bir çoğunu
tarikh çoktan listesinden silmiştir. Mao-
izmi de aynı yazgıya paylaştık bek-
lemektedir. Çünkü, Kongre delegelerinden
Turdakun Usubaliyev'in de çok güzel
ifade ettiği gibi, "yalan ve yapmacık
olan şeyler çürüktür." İşte bir ideolojik
akım olarak maoizmin herhangi bir ge-
leceği olamayacağı fikrinin kongrede ya-
pılan konuşmalarda ısrarla belirtilmesi-
nin nedeni budur.

Ama bu, maoizmin gerçek yüzünü
ortaya çıkarmamak, onunla miicadele
etmemek demek değildir. Hatta "laraf-
sızlık" da geçersizdir; ne şekilde olursa
olsun maoizm ve Pekin politikasıyla uz-
laşma, yalnızca Pekin yönetiminin so-
yalizmi düşmanı amaçlarına hizmet eder.

Ama eğer Pekin gerçek marksizm-
leninizm politikasına dönerse, sosyalist
ülkelerin uzun vadede çıkarları
ya da sosyalizmi ile işbirliği ve dayanışma
yoluna girerse, bu hiç kuşkusuz gereken
yankıyı bulacaktır.

KÖPRÜLERİ ATAN ÇİNDİR

Sovyetler Birliği, Çin Halk Cum-
huriyeti ile ilişkilerinin düzeltilmesini,
sosyalist ülkelerin uzun vadede çıkarları
yararına olacağını kaç kez belirtmiştir.
Sovyet halkı, Çin halkına en içten saygı
ve kardeşçe dayanışma duyguları besle-
mektedir.

İlu, Kremlin Kongreler Sarayı'nın
kürsüsünden de dile getirilmişti. XXV.
Kongre delegeleri, Sovyetler Birliği'nin,
Sovyet-Çin ilişkilerinin normalleşme-
sinde büyük bir sabır göstererek, hiç de
azımsanamayacak iyi niyetli adımlar
attığını belirtmişlerdir. Delegelerin
Dinmuhammed Kunayev, bu ilişkilerin
SBKP XXV. Kongresi'nde vazedilen il-
keler üzerinde yeniden kurulmasını ya-
rarlı, zamanlı ve akil ve gerekçeliği iti-
bar kazandıracak bir davranış olacağını
belirtmiştir.

SSCB, kendi yasal ve ilkesel tutu-
mundan bir adım bile gerilemeden, Çin
Halk Cumhuriyeti ile devletlerarası iliş-
kilerin normalleşmesi için kendisine dü-
şen her şeyi yapmaya hazırdır. İşte bu
bakımdan Çin'le ilişkilerin düzeltilme-
sinde "acele etmek" ya da "ağırдан al-
mak" sorunlarında Sovyetler Birliği suç-
lanamaz. Sovyetler, görüşmeler için "ka-
pıları kapamamaktadır."

Arlık iş Çin tarafına kalmıştır.

AYDINLAR VE FAŞİZM

"Gece Bekçisi"nden Bir görüntü:
Faşizm Hangi Planda Çözümenebilir?

"BİR FİLM, SAYIN AYDIN KIŞILARI FAŞİZM ÜZERİNDE DOLAYLI DA OLSA, YAZMAYA İTİYOR DA, ÇEVRELERİNDE YAYIMLANAN ONCA KİTAP, DERGİLERDE ÇIKAN EMEK ÜRÜNÜ MAKALE NİYE HİÇ İTİCİ BİR ETKİ YARATMIYOR? FAŞİZMSE, BU KİTAP VE DERGİ YAZILARINDA İŞLENEN DE FAŞİZM."

"DEMEK Kİ, SORUN DIKKATSİZLİK, GÖZDEN KAÇMA SORUNU DEĞİL, BİR TERCİH SORUNU. YA SÖZKONUSU YAYINLARA HİÇ İLGI GÖSTERİLMİYOR, YA DA BUNLAR, ÜZERİNDE YAZILACAK ÖNEM VE DEĞERDE BULUNMUYORLAR."

AHMET KARDES

Faşizm günümüz Türkiye'sinde güncel bir konu. Bunda kuşku yok. Yaşadığımız şehirlerin duvarlarına yazılmış "Kahrolsun Faşizm!" sloganları, demokratik kitle örgütlerinin anti-faşist mitingler düzenlemeleri, toplumu hareketin çeşitli yayın organlarında faşizm olgusunu çözümlene denemelerinin yer alması bu güncelliği kanıtlamak için yeterli olmalı.

BİR FİLM ÜZERİNDE YAZILANLAR

Ancak herkes güncelliği buralardan aramıyor. Faşizm üzerine dolaylı da olsa, birkaç söz söylemek için sinemalarımızda "son yılların en önemli sinema olaylarından biri" saydıkları ve "bim okurlarımızın görmesi gerektiği" bir filmi oynamasını bekleyenler var. (Atilla Dorsay, Cumhuriyet, 26 Şubat 1976, s.6) "Aydın ve cüretli bir sanatçının olaya yeniden ve çok kişisel bir gözle" bakarak yaptığı ve "içerdiği cüretli sahneleri hemen hiç kesilmemiş" bir filmi, bir sinema eleştirmeni faşizm ve birey üzerine yazmaya itmesi bir başka yazarı da konuya çekiyor.

O da filmi görmesinden ve Erich Fromm adlı bir sosyopsikologun nazizmi sosyopsikolojik temellendirmesinden yararlanarak konunun boyutlarını zenginleştiriyor. Ona göre, filmi, tiplerindeki "sado-mazohistik yönemelere, sapık ve nevroitik bir aşırılığa vardığı için, faşizmin bireysel çözümlemesi çok arka planlara itiliyor ve ön plana, sadece, "sapık sado-mazohist karakterlerin çözümlemesi çıkıyor." Ancak o da filmi eleştirir gibi olmasına rağmen fazla hak yemeye niyeti değil. "Liliana Cavani, filmi'n 'tiplerinde değil, oluşturduğu 'durum'larda belirli bir allegori yaratarak faşizm olgusunu vurgulamayı bilmiş" deyip için içinde çıkıyor. (Hilmi Yavuz, Politika, 19 Mart 1976, s.6).

Buraya kadar herşey iyi, güzel. Bir aydın bir film görmüş, beğenmiş, okurlarına tavsiye etmiş. Yine bir başka aydın da okuduklarından yararlanıp eleştirmenin görüşlerine karşı çıktığı gibi, konunun boyutlarını

zenginleştirerek sözkonusu film ile bir Türk yazarının romanı arasında "bir paralellik" kurmuş. Ancak çevresinde dolanılan olgu, faşizm.

AYDINLAR OKUMUYORLAR MI?

Bir aydın, toplumu hareketin en temel tartışma konularından biri olan faşizm üzerine dolaylı da olsa birşeyler söyler, yazarken; o harekette söylenene kulak vermesin, kendisini oradaki tartışma bağlamından bağımsız saysın, bu mümkün. Olur, bir örgüt üyesi değildir, solun bir sürü dergisi vardır, hangi birini izleyecektir; mitinglerde haykırılan anti-faşist sloganlara, kitleleri coşturmak içindir. Ancak işin bir de aydınlığa, özellikle sözkonusu aydınların hergün içinde buldukları doğal ortama ilişkin bir yanı var. Bu aydınlar film seyrettikleri gibi, kitap okuyorlar, tantıyıyorlar, eleştiriyorlar, tartışmalara giriyorlar; dahası somut olarak birtakım kitapçı vitrinleri önünde duruyorlar veya dergi idarehanelerine uğruyorlar. Bunlar aydınlık ıcrasının bir gereği sayılabilir. Şaşılacak, yarırganacak bir yanı yok. Şaşırtıcı olan nokta şurada: Bir film, bu sayın aydın kişileri faşizm üzerine dolaylı da olsa, yazmaya itiyor da, çevrelerinde yayımlanan onca kitap, dergilerde çıkan emek ürünü makale niye hiç itici bir etki yaratmıyor? Faşizmse, bu kitap ve dergi yazılarında işlenen de faşizm. Burada üşenmeden kısa bir döküm yapma gereği var. Son birkaç yılda şunlar yayımlandı ülkemizde faşizm üzerine: Faşizm ve Büyük Sermaye, Daniel Guerin (Suda Y.); Faşizm ve Kapitalizm, deri.Wolfgang Abendroth (Suda Y.); Faşizmin Kitle Ruhunu Anlayışı, Wilhelm Reich (Payel Y.); Faşizm Üzerine Yazılar, Bertold Brecht (Maya Y.); Hitler Faşizmi Üzerine Konuşmalar, Bertolt Brecht (Konuk Y.); Faşizm, Ömer Lâçiner (Birikim Dergisi, sayı 4-5); Faşizm ve Romantizm R.Gripenburg/K.H.Tjaden (Birikim Dergisi, sayı: 6). Kısa bir döküm bu. Bu dökümden yer alan yayınlar, sözkonusu aydınların günlük yakın çevrelerinde ko'ya bulunabilecek türden. Dikkatli gözlelerinden 'kaçacak gibi' değil. Dikkatli göze sahip bulunduk-

ları ise ortada. Gerek Atilla Dorsay, gerek Hilmi Yavuz filmi ayrıntıları üzerinde bayağı titizler. Biri kadın oyuncunun daha önce hangi filmde izlendiğini belirtecek kadar dikkatli iken, öbürü Gece Bekçisi Max'dan "Anayurt Otel'i'nin kâtili Zeberece'te uzanabiliyor. "Normal" sado-mazohist ile "sapık" sado-mazohist arasındaki ayırım bile ihmal edilmiyor.

Demek ki, sorun dikkatsizlik, gözden kaçma sorunu değil. Bir tercih sorunu. Ya sözkonusu yayınlarla hiç ilgi gösterilmiyor, ya da bunlar, üzerine yazılacak önem ve değerde bulunmuyorlar.

Ancak bizim asıl işimiz, kasıtlı ihmallere ya da dikkatsizliklere değinmek değil. Amaçların, faşizm sorunsalı ile bir kesim Türk aydını arasındaki ilişkileri ortaya koymak. Kesim deniyor, çünkü günlük gazetelere şöyle bir göz atıldığında bile, Türk aydınlarının sayıca ve önemce azımsanmayacak bir kısmından, faşizm üzerine ilginç şeyler okumak mümkün.

KAPİTALİZMDEN SÖZ ETMEYEN FAŞİZM DÜŞMANLARI

Örneğin, Mehmet Barlas, 5 Aralık 1975 tarihli Günaydın'da şunları ardarda yazmış: "...Meselâ Almanya'da Hitler faşizmi, sıkıyönetimle değil, seçim geldi...Faşizmde herşeyden önce, özgürlük ve çok partililik yoktur....Tabii, fakat çok partili rejim içinde, faşist partiler olabilir....Faşizm bir ekonomik sistemdir de....İşçiler, faşizmde zararlı çıkar demek? Bazen işverenler de zarar görür. Çünkü faşizmde hukuk devleti yok olur. Eğer faşist iktidardan kafası kızarsa, kamulaştırmalara, millileştirmelere gelir. Anayasaya aldırılmaz....Hattâ, bazı zenginlerin, az vergi ödeyenlerin, dış ticari ilişkilerde bulunan bazı tüccarların, faşist sistemlerde hapse atıldıkları ve yargılanmadan yıllarca yattıkları görülmüştür. Neden? Çünkü faşizm, akli düşündür...."

Selim İleri ise, iki ayrı yazıda şunları demiş: "Faşizm, yirminci yüzyılda hâlâ nasıl yandaş bulduğuna şaşırduğumuz bir düzendir adı...Kanlı çatışmalardan, kaba güçten, insanlık dışı olmaktan başka hiçbir özelliği olmayan faşizmdir...." (Politika, 26 Aralık 1975) ve "....Faşizm yalnızca kaba güçle karşımıza çıkmıyor artık. Çok ince, çok öçümlü insan ilişkilerinde bile faşizmin kuralları bulabiliriz. Aşkın da faşist olanı var. Doğuluğun da....Sevginin de...." (Politika, 17 Aralık 1975).

Her türlü faşizme ve faşizm girişimine karşı savaşmak için çıktığı ileri sürülen bir gazetedeki şu satırlar yer almış: "....Faşizm, Batılı bilim adamlarının kitaplarında, en ufak ayrıntılarına kadar incelenmiş tanımlanmıştır....Faşizm, kurulu düzenin, zor yoluyla ayakta tutulması sistemidir....Otoriter ve totaliter bir sistemdir. Faşist partisi liderinin sözlü tanı buyruğu gibidir. Tartışılmaz....Şu halde, faşizm, her ülkede -Türkiye de dahil- yeşerebilen zehirli bir ottur...." (Alp Kuran, Vatan, 13 Mart 1976)

Birkaç örnek. Ama okurun gözüne bir ortaklık çarpıyor olmalı. Bu ortaklığın nedeni, yazının başında sözü edilen aydınlar olduğu gibi, dökümü verilen faşizm üzerine yayınlarla yukarıda yazılardan alıntılan verilen aydınlar arasındaki olumsuz ilişki de aranabilir. Okumuyorlardı ya. Ama bu konuda kesin bir bilgiye sahip olmayınca, şu genel belirtmeyi yapmak eğilimi daha ağır basıyor. Yapacağımız genel belirtme, bir Alman felsefeci ve sosyal bilimcisi olan Max Horkheimer'in 1939'da ettiği şu sözde saklı: "Kapitalizmde söz etmek istemeyen, faşizm lafını da ağzına almasın."

Yapılan belirtme ağır görünebilir. Ama konu da ciddi. Konu Türk aydınları. Türk aydınları diyorum, çünkü yazıda örneklenen kesim tümün çalışkanlık, tutarlılık ve mücadele dışkayından bağımsız değil. 1975 yazı ortasında bir başka Türk aydını şu saptamayı yapmış: "...Bugün Türkiye, bir açından, aydınlatmayan aydınlar dönemini yaşıyor...." (Yalçın Küçük, 15 Temmuz 1975). Aydınlatmayan aydınların yarattığı boşluğun toplumu hareket için ne denli ciddi ve önemli sonuçlar doğuracağı, herhalde açıktır. Özellikle faşizm tehlikesi ortadayken. Yazı şu alıntıyla sonuçlanabilir: "Unutmamalıyız: Bunca acı deneye karşın günümüzün belli başlı sorunlarından biri, belki de en önemlisi faşizm." (Selim İleri, Politika, 20.3.1976)

Uç daha
Altı daha
Daha beş
Beşler.
Yırt perdeleri
çırılçıplak çık ortaya
Beddua değil, yumruk
Hançer, ateş
istenen.
Tarihi hemen yaz.
At sefil gıysileri yere
Boş.
Cebinde iki sigara.
Avuçlarında dünya.

II

Demir maskenin ardında biri
Onun ardında öbürü
onun da ardında bir başkası
birinciyi görmek olanaksız.
Önüne baktığında göremezsin hedefi
iyyice nişanlamak için
alınunun tam ortasına
kırık çizgiyi izle.. göz gez arpacık
Ateş.

III

Güzelim mobilyalarımız
vicci gıysilerimiz
vazoda üç gül
müzik. Utanç.
Duymadını demek silah seslerini
duvarın ardındaki?
Ölü müydün?
Cam üstünde gölgeler var
acılı bir profil güzel mi güzel, diyordun.-
defneden çelengi başında-
İspanya küskün.
Hayır gölge değil gördüklerin
kanlı, çıplak dişleriyle.

IV

Ezilmiş, ölmüş kurtlar
ölü kurtların üzerinde canlı kurtlar
kuşkulu duvarlar
demirmişerli inuhbir vatandaşlar
rüşvet, fesat cinayet
demir kurtlar
iğrenç.
İğrenç mi, diyordun?
İğrençlik bir bataklıktır.
Dikkat et.
Batıp gidecek sensin orda.
Kinini daha yükseğe kaldır.

YANIS RİTSOS'TAN ALTI ŞİİR

V

Juan Parades Mınot
Beşten biri
binlerden öldürülen
Nasıldı becerdin Juan öylesine
gülümsemeyi?
Saçlarına eğildim
öptüm incecik bıyıklarından
kucakladım Euskadi toprağını.
Gel Txiki
sen de gir dizeleer
bekle.
Çok değil.
Bekle.
Bayraklar bir dala büyük şimdi
kılıçlar bir dala yalın.

VI

Yeniden raslaştık birbirimize
pazardı günlerden deniz kıyısında
saçlarımızda tuz gözlerinizde.
Gar büfesinin buğulu camları ardında
taşramın küçük treni sökün etmişti.
Akşamı. Yağmur yağıyordu.
Bir limon kokusudur tutturdu. Islak.
Yürek karartan birbekleyiş. Usul usul.
Ve ansızın projektörler
Ve aydınlıkta genç yüzlerini.
Yemin, kan ve yemin
çığlıklarınız "Burdalım!"
Bizim çığlıklarımız.

KİTAP: «MAOİZMİN EKONOMİK TEORİLERİ»

YAVUZ ARAS

Maoizmin dünya devrimci hareketine verdiği zararlar, çeşitli saptamalar önyak olması hatta gerek uluslararası planda, gerekse çeşitli ülkelerde (bu arada Türkiye'de de) aşırı milliyetçi, gerici ve faşist unsurlarla ortak noktalarının giderek çoğalması artık somut olgular haline geldi. Bu da, Maoçuluğun özünü, kaynaklarını, ve onun sahte yüzünü açığa çıkarmayı, devrimci hareketin her an gündemindeki bir sorun yapıyor. Maoçuluk Çin'den, Çin toplumundan kaynaklandığına ve bir ideolojinin toplumsal nesnel şartların ürünü olduğuna göre, Maoçuluğun da maddi temelleri, kaynaklandığı nesnel şartların olması gerekir.

Devrimi yapan ülkenin sosyal ve ekonomik alanlarda planlı ve dengeli bir biçimde kalkınarak ilerlemesinin, her alanda dev mesafeler katetmesinin ve kapitalizmin yanında sosyalizmin örneğini yüceltmesinin büyük önemi biliniliyor. Eğer bir ülkede işçi ve emekçi sınıflar iktidara geldikten sonra köklü reformlar yapılmamış, toplumu ileriye dönük başarılar elde edememişse o ülkede sosyalizm uygulamasında önemli yanlışlar yapılmış demektir. İşte bugün Çin'in içinde bulunduğu durum budur. Sosyalizm uygulamasında yapılan yanlışlar yüzündendir ki bugün Çin az gelişmişlikten kurtulamamış ve Çinli yöneticiler ortaya çıkan her soruna yeni bir "teorik kılıf" karşı koymaya çalışmışlardır.

Maoizmin Ekonomik "Teorileri" adlı kitabında E. Korbash Çin'de sosyalizmin uygulanmasını başından günümüze kadar geçirdiği evrelerle ve rakamlarla açıklıyor. "Sosyalist devrimi başlatılabilecek olan ülke, tarihin zikzaklarına bağlı olarak ne kadar geri ise, o ülkenin eski kapitalist illikilerden sosyalist illikilere geçebilmesi de o denli zordur." (Lenin) Ve E. Korbash devam ediyor: "ancak, sosyalizme kapitalist değil de, Çin gibi yarı-feodal, yarı-sömürge bir ekonomiden geçiş çok daha zordur ve daha uzun bir zamanı gerektirir." Başlangıçta Çinli yöneticiler de bu durumun farkındaydılar ve ÇKP Merkez Komitesi tarafından bu nokta dikkatle ele alınmış, parti çizgisi, "adım adım ve gerekli zaman süresi içinde ülkenin sosyalist sanayileşmesini sağlamak, tam, el zanaatlarını... sosyalist çizgiye dönüştürmek" hedefiyle belirlenmişti. Buna bağlı olarak üç "beş yıllık plan" yapıldı ve bundan önceki dönemden sağ ya da sol sapma olarak nitelendi. 1955'in ortalarına kadar Çin liderleri bu görüşlerde uyum içinde hareket ettiler. Bu süre içinde Çin, gelişmesinde

önemli başarılar elde etti. Ancak Mao 1955'te Çin ekonomisinin sosyalist çizgiye dönüştürülmesinin 18 yılı gerektirdiğini söylüyordu. İşte başlangıçta saptanan bu zaman ölçüğüni başta Mao olmak üzere Çinli yöneticiler sürekli değiştirdiler, kısalttılar, hatta ülkenin kalkınmasını üç yıl gibi çok kısa bir zamana sığdırmaya kalktılar. Bu ise Çinli yöneticilerin iradeçiliği kapımalannda somutlaştı ve "kitlelere güvenmek, partiye güvenmek" sloganı hızlı değişim için yeterli görüldü. Ne ülkenin kaynakları, ne de kitlelerin bilinç düzeyi göz önüne alındı. Tabii ki sonu da hüsrarla bitti. "Büyük sırcama" dönemi (1958-1960) ekonomideki çöküntü, Çinli yöneticileri ister istemez sosyalizme ilişkisi olmayan yeni ideolojiler yaratmaya yöneltti. Öyle ki sosyalizme de ekonomik çöküntülerin olabileceği, bu durumun doğal olduğunu işlemeye başladılar. Ekonomik çöküntüye, marksist-leninist kılıflar aradılar. Sosyalizme ilgisi olmayan teoriler uydurdular. "Siyaset rehberdir" deyip, siyaset ile ekonomi arasındaki bağlantının marksist-leninist anlayışını unutarak "herhangi bir sorunun çözülmesinde nesnel koşulları olgunlaşmış olgunlaşmadığını dikkate almaksızın, siyasal emirlerin yeterli olacağı" hayaline kapıldılar. Tabii ki bu siyasal emirleri de "Başkan Mao'nun yüce fikirleri (!) belirliyordu. "Siyaset rehberdir" tezi kültür devrimi günlerinde işlevsel bir slogan haline geldi. İdeolojik ve siyasal mücadele tüm ekonomik sorunları arka plana itti. Kültür devrimi hakkında da E. Korbash'ın söyledikleri aslında uzun süre gerek bırakmıyor: "Maoçular adı çıkmış "kültür devrimleri"ni "doğru zamanda geliştirilen, kesintisiz devrimin bir başka görevi" olarak tanımladılar. Öyleyse, gerçekte kültür devrimi Çin liderlerinin bilimsel olmayan ve milliyetçi fikirlerinin gerçekleşmesi veya sürdürülmesine, açıkça ya da başka bir biçimde karşı çıkanların temizlenmesi için çevrilen bir siyasal entrikaydı. Maoçu ideologlar bir marksist giysi giyinerek, "kültür devrimi"ni sürekli, kesintisiz devrimin "en devrimci aşamalarından biri" olarak göstermeye ne kadar uğraşarlarsa, uğraşsınlar, namuslu ve aklı başında kişiler onun Çin tarihinin en karanlık dönemlerinden biri olarak görecektir."

Kısacası "Maoizmin Ekonomik "Teorileri" çizirilmiş Mao balonunu ve efsaneleşmiş (!) deneyini gözler önüne seriyor.

* Bilim Yayınları, İstanbul - Mart 1976

BURJUVAZİNİN SAPTIRMALARIYLA SAVAŞACAĞIZ

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
GÜREL TUZUN'UN YÜRÜYÜŞ'E DEMECİ

Tüm İktisatçılar Birliği'nin amaçlarını açıklar mısınız?

Günümüzde Türkiye burjuvazisi kendi ideolojisini yaygınlaştırma, yerleştirme ve egemen kılma çabası içinde. Bunu gerçekleştirmek için, sözcülerini, kendine bağlı kurum ve kuruluşları kullanıyor. İktisat bu ideolojinin önemli bir parçası. Örneğin enflasyonun nedeninin işçi ücretlerindeki artışlar olduğu iddiasını bu açıdan görmek ve değerlendirmek gerek. Bu durum burjuva ideolojisinin bu yanlış bilinçlendirme özelliği ile mücadele edilmesini zorunlu kılıyor. TİB bu gereksinmeden kaynaklandı. Ekonomi politığının halk yararına kullanılması amacı ile kuruldu. Bugüne değin, yurdumuzun sosyo-ekonomik sorunlarını, dünyadaki gelişmelerin de ışığında, bilimsel yöntemlerle araştırma, bulgularını kitlelere maaleme yolunda paylaşmalar yaptı.

1975 yılının ekonomik yönden değerlendirilmesi sizce nasıl yapılabilir?

Kapitalist dünyada 1970'lerin başlarında başlayan ekonomik bunalım 1975'de de etkisini sürdürdü. Dışa bağımlı ve geri Türkiye kapitalizmi de bu olgunun dışında kalmadı ve 1975 yılı Türkiye için ekonomik bunalımın derinleşme ve yoğunlaşma yılı oldu. Ekonomimizin dışa bağımlılığı, bunalımın en belirgin ve somut biçimde dış ticaret alanında ortaya çıkması sonucunu doğurdu. Gerileyen ihracata karşılık ithalat bugüne kadar görülmemiş bir hızla arttı. Bu gelişmenin sonucu olarak dış ticaret açığı 1974'dekinin iki katına yaklaştı. Dış ödemeler alanındaki güçlüklerin küçük "kur ayarlamaları" ve döviz çevrilebilir mevduat (DÇM) hesapları yoluyla karşılanması yoluna gidildi. Böylece, bir yanda, son bir yıl içinde Türk parasının dolar karşısındaki değeri %12 oranında düşürülürken, diğer yanda da, DÇM yoluyla Türkiye'nin döviz gelirleri ipotek altına alınmış oldu. Üstelik, sorunları çözmek değil, yalnızca ertelemek amacıyla. Çünkü, sorunun temelinde yatan yapısal özelliklere dokunulmadı.

SERMAYE, FİNANSMAN SORUNUNUN ÇÖZÜMÜNÜ SÖMÜRÜ ORANINI ARTIRMAKTA GÖRDÜ. ÜCRETLERİN BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTTIĞI, ENFLASYONUN BU ÜCRET ARTIŞLARINDAN KAYNAKLANDIĞI İDDİALARININ ALTINDA YATAN NEDEN BU. DIKKATLERİN, "SENDİKALAR ARASINDAKİ REKABETE", BUNUN, KAPİTALİSTLERİN DEYİMİYLE "OLUMSUZ" ETKİLERİ ÜZERİNE ÇEKİLMESİ DE BU NEDENE DAYANIYOR. GİDEREK, SERMAYE SINIFI İŞİ, ÜCRETLERİN DONDURULMASINI, UZUN MÜCADELELER SONUCU ALINMIŞ HAKLARIN KISILMASINI, GERİ ALINMASINI İSTEMEME DEK GÖTÜRDÜ. BU İSTEKLERE KOŞUT OLARAK İŞÇİ SINIFINA, DEMOKRATİK GÜÇ VE KURUMLARA KARŞI YOĞUN BİR MÜCADELEYE GİRDİ. SON BİR YIL BOYUNCA GÖRÜLEN FAŞİZAN UYGULAMALARI BU AÇIDAN DEĞERLENDİRMEK GEREK.

Pazar ve işsizlik sorunları ile fiyat artışları açısından da 1975'in bir bunalım yılı olduğunu söylemek gerek. 1973'den bu yana sanayicilerin mamul stoklarının sürekli olarak artmakta olması, Türkiye sanayinin önemli bir pazar sorunu ile karşı karşıya olduğunu gösteriyor. İşsizlik sorununun da giderek yoğunlaştığı görülüyor. Üçüncü Beş Yıllık Plana göre %11 dolayında olması beklenen işsizlik oranı, 1975 yılında %15'e yükseldi. Bu 2,3 milyon kişinin işsiz olması demek. 1975 aynı zamanda enflasyonun tüm şiddetiyle sürdüğü hatta hızını artırdığı bir yıl oldu. Hayat pahalılığı denen olgunun en iyi göstergesi olan tüketici fiyatları endeksi %20 dolayında artış göstererek 1974'ü geride bıraktı. Sermaye çevrelerinin iddialarının aksine, işçi ücretlerinin artışı daha yavaş olduğundan gerçek ücretler %3,3 oranında gerileme gösterdi. Memur maaşlarının sabit, destekleme fiyatları artışlarının ise düşük düzeyde kalmaları da buna eklendiğinde, 1975'in çalışanların yoksullaştığı, hayat pahalılığının yükü altında ezildiği bir yıl olduğu ortaya çıkar.

Bunalımın doğal bir sonucu olarak, finansman sorunu önem kazandı. Sermaye, bu sorunun çözümünü sömürü oranını arttırmakta gördü. Ücretlerin büyük ölçüde arttığı, enflasyonun bu ücret artışlarından kaynaklandığı iddialarının altında yatan neden bu. Dikkatlerin, "sendikalar arasındaki rekabete", bunun, kapitalistlerin deyimiyle, "olumsuz" etkileri üzerine çekilmesi de bu nedene dayanıyor. Giderek, sermaye sınıfı işçi ücretlerini dondurulmasını, uzun mücadeleler sonucu alınmış hakların kısılmasını, geri alınmasını istemeye dek götürdü. Bu isteklere koşut olarak işçi sınıfına, demokratik güç ve kurumlara karşı yoğun bir mücadeleye girdi. Son bir yıl boyunca görülen faşizan uygulamaları bu açıdan değerlendirmek gerek. Çünkü bunlar sermayenin kimi güçlü kesimlerinin bunalımın çözümü için, ezazından çözümler ön koşulu olarak, açık faşizmi istediklerini, amaçladıklarını ortaya koyuyor.

1976 yılının ekonomik gelişmelerinden neler beklemek gerekir?

1976 yılının ilk aylarına ait bilgiler 1975'deki bunalımın süreceğini, giderek kimi alanlarda daha da şiddetleneceğini gösteriyor. Örneğin, 1975'in ilk iki ayında Ankara geçinme endeksi %4,6'lık bir artış göstermişken, 1976'nın ilk iki ayındaki artış %5,1'i buldu. İstanbul geçinme endeksi de, benzer bir biçim-

de, geçen yılın ilk iki ayında %5,4 artmışken bu yıl %5,9'luk bir artış gösterdi. Bu bilgilere dayanarak 1976'nın enflasyon hızı yönünden 1975'i geride bırakacağı söylenebilir.

Dış ticaret alanındaki gelişmelere ilişkin bilgiler farklı bir görünüm veriyor. Rakamlar, ithalatın gelişme hızı yavaşlarken ihracatın arttığını, bu nedenle 1976'nın ilk iki ayındaki dış ticaret açığının 1975'in aynı dönemdeki açığının altında olduğunu gösteriyor. Ancak, bu rakamlar yanıltıcı. Çünkü, ithalattaki yavaşlamanın ana nedeni Ocak ayı içinde ithalatın transferlerinin kısıtlanması, geciktirilmesi, başka bir deyişle, ithalatın fiilen engellenmesi. Sermaye çevrelerinin yakınmalama neden olan bu uygulama ortaya olumlu bir görünüm çıkarıyor. Ancak, önümüzdeki aylarda ithalatın artış hızının yükselmesi ve dış ticaret açığının da buna bağlı olarak büyüyeceğini söylemek mümkün. Kaldı ki, 1976'da Mart ayının ilk haftasının sonuna kadar yurda giren işçi dövizleri 1975'in eş dönemdeki miktardan %43 daha az. Bu, dış ödemeler alanındaki sorunların önemini koruduğunu gösteriyor. Madalyonun öteki yüzü net döviz rezervlerinin sürekli olarak azalması. Bunlara bir de 1,2 milyar dolara yakın DÇM borçlarının önemli bir bölümünün 1976 içinde ödenmesi gerektiğini eklemek gerek. Bütün bu gelişmeler, 1976'da önemli ölçüde bir devalüasyonun yapılabileceğini gösteriyor. Kısacası, 1976 yılında Türkiye ekonomisinin karşılaştığı sorunlar, bu kez boyutları daha da genişlemiş olan eski sorunlar olacak.

TİB'in önümüzdeki çalışma dönemine ilişkin tasarımları nelerdir?

TİB önümüzdeki dönemde de daha önce belirlenen amaca yönelik çalışmalarını sürdürecektir. Bu çalışmaların önemli bir bölümü TUSİAD, İktisadi Kalkınma Vakfı, Odalar Birliği gibi sermaye kuruluşlarının yaydıkları görüşlere alternatif görüş ve yorumlar oluşturmaya ve bunları kitlelere maaleme söylemek olacaktır. Bunu yaparken işçi sendikaları ve diğer demokratik örgütlerin gereksinmelerine önem verecek ve bu gereksinimleri karşılamaya çalışacağız. Bu çalışmalarını yürütecek kadroların oluşturulması, eğitilmesi ve yayın faaliyetleri ise çalışmalarımızın diğer bölümünü oluşturacaktır. Bu işlevleri yüklenen TİB'in ilköğretimdeki bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde önemli bir rol oynayacağı inancındayım.